

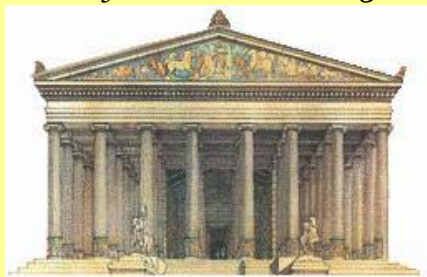
Echt Antwerps

FORUM – פאָרװם

van de joden van Antwerpen

“twee joden, drie meningen”

Nr. 62
20 mei 2004
Speciale editie [4]

Plein in Rome, tussen het Capitool en de Palatijnheuvel, waar burgers samenkwamen om publieke zaken te bespreken en recht te doen.

בס"ד

נא לשמור על קדושת הגליון - חייב גניזה

E-post-weekblad van de v.z.w. GOEDKOSTER

Lid van de Unie van de Uitgevers van de Periodieke Pers (U.P.P.)

European Periodical Publishers Association (F.A.E.P.)

Henri Rosenberg
Hoofdredacteur

מִיִּין דַּעַת יַחִיד *Mijn Daas Jochid*¹

De pruikencrisis: De gemotiveerde uitspraak van Rabbijn Ch.J.D. Weiss van Satmar

¹ = Eenmansopinie.

כוחא דהתירא עדיף

De milde toepassing van de wet verdient de voorkeur²

סימן

בענין חשש ע"ז בשער פאה גברית

שכתב שם (עמוד ל"ו) בשם שו"ת הריב"ש (סימן רנ"ב), הביאנו הגר"א ביו"ד סימן קר"ו) לענין סתם יונס, הנה הריב"ש כחבדו נלסון אפשר יעו"ש, וזן שם נשיטת כר"ן, ולמנכס בחיובו כר"א"ב (עבודה זרה דף כ"ז ע"א) צבדיא דכומר חיסור סתם יונס חסילו להולב שאין צו סכנה, ואם כן שפיר יש לומר דכר"ן נשיטתיה קאלי, (אלא דצנזק הכיה נחב דחיסורי דרענן כומרו רק שלא כדרך הנלסון).

ותו' כרי יין נכך בכלל זה, יזכרן מליו שיתנו הכולות חלופותיו יין נכך, חרצבס וחזרבה סדואס (צו"ד) ככלותו יין נכך) שחלופין ספיקות ודדוס (הקל וקמה קולות יש בדבר, כגון יולא וגכנס ונחפס כניו כגנב ולמס יגרע ספיקות בשער, אשר דמוק מעבודה פניס וכפי שיתנחל, מניסוך סבוח מעבודות פניס, ואף צליסור חקירות מליו נשירה חזון נחיס (ח"א סימן ס"ג), ובסם שרית חסם שופר (חא"ר סימן מ"ט) ונשור"ה מברש"ס (ח"ד סימן מ"ו), ועיין נשירה בית שומס (חא"ר סימן ל') לענין לקנות שירי נדוח סבוח שחולקו נכיס סבדוסס לפני ע"ג, שחלוד ומלוד כמס לירוסס וכהל.

וחל"ה בשאלה חמורה כזו, הנוגט לכל ישראל, פשוט דלון לדון עליה חלס כצוד ראש, וכל שכן כשכלין לחסור מכ סוכנו לביחר פשרות שנים, ונגמרה (קידושין דף ל' ע"ב) אם כרוד לך כלמחר סבוח חסורס לך חסורס ואם לזו לא חסורס, וכסם חסורס להמיר חס כלסור כך חסור לחסור חס המומר, (ועיין ש"ך (סוף סימן רמ"ב בבוראות סק"ט) דלס במורס רולס להחמיר, לרין לפרס שאינו חסור מן הדין חלס מחמת חומרה), ואין אפשר לפסוק כלכס פסוקה לפני סחביר סמליות, כלי סדי רחיס וידיעה, בענין מעורפל ומסונך.

כללי איסור תקרובת ע"ז

וכרי' להבין יסוד הענין יש להקדים מה שכתב הר"ן (בפרק רבי ישכעאל ד"ה ונרסיקן, הובא בבבוי זכס סימן קל"ט) ח"ל, כני חיסורס של חקירות, לעולס איני נאסר חלס ככסין סוים, דחיסור חקירות מלשר חלב זכחית יאכלו נפקא, חו מדכרי קכלה דכחיו חלכלו זכרי ממים, כלכך לא מיתסר חלס ככסין סוים דומיא דחבירה וכו' עכ"ל, ועיין בחוספות (דף ר' ע"ב ד"ה בעינין) דהוא דרין לכל שאר חקירות וזכחס כגון קישור

לכבוד החורב מו"מ
מורה"ד משה ישראל מאיר
פריעדמאן נ"י

אחדש"ה

כנדון לשאלתך על השער של פאה גברית, היות רישערות באין ממדינת הורו שעדיין עובדי שם ע"ז ממש, והרבה מגלחין שערותיהן לחביאן אל הע"ז, ויש לחוש שאסורין כהנאה בתקרובת ע"ז, ואיך אין לה ביטול עולמית, וא"כ פאה עשויה מחן אסורה בלבישה, ולא עוד אלא אפילו אם יש בה רק תערובת משעצות אלו אסורה, וזה נוגע לדובא דרובא של נשי ישראל בזמנינו.

אם יש למנוע מלחורות בחשש תקרובת ע"ז

תשובה: כסלסס זו ככר חלרק דודי חלון מבר"ס סטרונבך סליע"א כספרו דס וכלכס (סימן ח'), ומסוס (כפמוד מ"ב ד"ה ונר"ה) דחיליו כשחוספס חס כספר ממקימות חלו חסור, וי"ל, כמקוס סליני בטל דחמיר ככל שבו, גס כספס לא שרי, פין כיסב כר"ס (ח"ס סימן חס"ס) וחלופים שם, וכן הסכימו כל הפוסקים, שם ספס סמל מעורב מסכס חמן זלס בטל, דכסם מחמירין כמסס, ועל דרך חסריין ומי מסס, ולכן צוק"ר חסור שם כסס סמל כירט כסעלס סס מסכס חמן, וכל שכן עמוד זכס דכחיו לא חניס חיעכס חל כיוך וחסור כמסס, ודאי דאי לחסור ומי מסס עכ"ל.

נ"ד ככס כספר דס והלכס (עמוד ל"ה ד"ה וכו') ויש שנינו מלכות דכני חסור כעמוד זכס ע"כ, ככס חין סדוכר כעמוד שס כו סרן ע"ז ח"ו, רק ככלכס כיעול חיסורי כחלס, (מסס דחקירות ע"ז לא כטיל חסילו חלוק), ודיוקן על ככס ספיקות שס כדבר, (עיין כגמרה ע"ז דף ח"א ע"ב לגבי ככרי ללמים, חוכס לא ככדוס וחח"ל עכדוס חומס כטלס עכ"ס), ומסולס לא כמנכו מלדון כל כיעול חמן כפסס (שאין לו כיעול), כגון חסס שנמלס כחרנוולס (ח"ה סימן סס"ז), ולמס יגרע כעק כיעול ככיד זכס, וכל המומר ככיעול הוא מדכנן, (פין רמ"א שס דכספסר מרובס ומניסס סחמס יו"ט יש להקל כספיקות חיסור דרכנן כמסס), וכי חיסס דס כסס דחיסורי דרכנן כס"ז ככלל אכרייכו וכיסרנ ואל יסבור קלי, וכמו

² רש"י, ביצה, דף ב' ע"ב: "דהתירא עדיף ליה – טוב לו להשיענו כח דברי המתיר, שהוא סומך על שמועתו ואינו ירא להתיר, אבל כח האוסרין אינה ראייה, שהכל יכולין להחמיר, ואפילו בדבר המותר. מדור זה אינו הלכה למעשה.

עמוד ש"כ, ויש להפטר דעתה הרמב"ם דכל זכר
 ענין שהיו לו בועול חבל לפניו חוסר חסידו הקרובה
 חיה כעין פנים נחשדה אך יש לה ביעול (כע"ז)
 למעט חיה בכלל הקרובה, והראשונים חולקים עליו,
 ענין חוססות שם דכל דלא היו הקרובה כעין פנים
 חיה דבר של נוי חין לדין ביעול כלל, והבי מנזר
 דברי שאר ראשונים, וז"ל ברעב"ה, ואינו נכון דמביחי
 יוחי לן חיבור זה, כיון דיתת בכלל אשר חלב זכריתו
 חכלו ובכלל זכרית מחס עכ"ל, וכן הוכיח במאורי
 עיי"ם, וענין חוססות (דף ג"צ ע"ב ד"ס וכיוצא) דעת
 דהה הקרובה חיה כעין פנים, כמלונת דרבי יהודה
 בן חזיה (מאמר בכל חופן) ורשב"א, ובחוססות דח
 דברי עיי"ם.

(א) נאחז עבודה ואשר במסן.
(ב) מה נחשב כמין עבודה פנים.
(ג) או כענין שבעבודה חבוב (למי עבודה זרה).
(ד) כקטור מקדשו אם ואשר כולו.
(ה) בצלן מתחלה להקרינן אחר כך, אם ואשר.
(ו) להוות מתקדוזה עבודה זרה אם ואשר
מן התורה.

(א) כבוד כו' אחד מר' עבודות, שכן זביחם הקטרה
 ניסוך וזריקה, נאסר לכולי עלמא.
 (ב) כבוד כו' עבודה ואין כדוגמתה בפנים, לא נאסר
 לכולי עלמא, אטולי אם דרך עבודתם בכך, (בפירוש)
 דף נ"ח ע"א ד"ה ואינה נאסרת.

(ג) נחן חפץ לפני עבודה זרה להתקדש (כלי למשיח אחד מעבודתו כגון) (בכתיף ח'), ואף לא דוגמה מסין אלו. כגון שלל סיביו כלל, וכו' מהדברים שכינותו צו מקריבים לפניה, וחלקו נזה בראשונים, דעת הרמב"ם בשם פירש"י (ובבוסטות), וברשב"א וברא"ש ובעור, דלעפ"כ נאסר, (ובפרישה דלמילוי צדק חסד כלל, כולל והוא מין צדק, ובעורו זכר חולק עליה, ועיין בש"ח חכמיה כללי חיה סימן ל"ד), ודעת בר"י בחוספות דלס נאסר (משום מקדשות), וכן מוכח דעת ר"ח (דף ל"ב ע"ב ד"ה וכו' וכו') דנאסר שאלו זכות לפני ע"כ לא חשיב כעין

פנים שמים, וכן מוכח מהכרחי יברין (על הירדן)
וחיטמות הראש והרעב, (מהל דכחו נמיד
הקרב בפנים ולריך להקעיר מקלח, עין להלן אות
(ד).

(א) כבד מצולח (כלות אר) והעוצד איתן טבדות שבטנים,
היינו הקרובת ממש.

(ב) ויחלקו הראשונים בדברים שמביאין כפנים, לבן
בשר יין שמנים וסלחות (שם סעיף ג').

סדר עבודה בעין פנים בדבר שאין מביאין לפניו,
כגון שירות מקל (דמי לצינח), ואין דרך עבודה
במקל כלל, לדעת רבי יוחנן לא נאסר (לפי מש"כ כל
הראשונים, חוץ מתוספות ר"ד שכתב דרבי יוחנן
מודה דנאסרו אע"ג דסבירא ליה דאין חייב משום
הקצבא), לפי שאין בעבודת פנים, וכן פסקו להלכה
הרמב"ן והרמ"ה והרא"ה והריעב"א, וכדעת רב
נחלקו הראשונים, שיטת הראב"ד והרמב"ן ותוספות
ר"ד והאחרים דנאסרו, מכיון דשירות מקל דמי
לשחיטת וכו' כפין עבודת פנים, וכן פסק הראב"ד
לדינא, אך לשיטת רש"י (ושוכות בן בחידושי ר"ן)
ורבינו יונה והרא"ה והריעב"א וטעור דלא נאסר
(אסילו לרב), דלא נאסר כפין פנים נכך, וכן משמע
ברמב"ם, נהגו לכלל הראשונים (חוץ מראב"ד
ומוספות ר"ד וכחמירי) דלא נאסר נכך.

(ד) אך כשעובדין אחזה בחקל, וחשילו דק בקסקוס, לכולי עלמא נאסר לדעת רב, (מדין תקרובת דמי לטעין פנים, דלכבו פ"ז זו כיוי מקל כבדמה), וכן פסק בעיר, ולהחוספות והרמב"ם והר"ן (על הרי"ף בדעת רש"י) חף לרבי יוחנן, אולם להרמב"ן והרא"ה והרעב"א לרבי יוחנן לא נאסר, (ומשמע דחשילו אס' זה דרך עבודה זמא, וכמו שכתבו הרמב"ן והרא"ה לטעין נרות דלוינו כסין פנים, עיי'ם היטב וטעין עוד במאורו), וכן פסקי לבלכח.

(ב) בעבודות הקדושות (עבודות פנים יותר השגירות
מקל כגון שחיטה בהמה צמלת מוס או שחיטה חגב
(דמי יוהר (זביח), וספיתח לואה ומ"ר (דקרוניס
יותר לזריקה), ובלוסן סאין כבודם בדברים אלו
כלל כחלקו הכספוניים גשיטה רש"י לדעת רב
הריטב"א כחז ונאסר (ומדוד בן בחיודשי בר"ן
למנין חגב), וכן מסק הסור לענין חגב (ולדעת

בענין חשש ע"ז בשער פאה זכרית

הנכנס חסור, עיין רא"ש, וכן כחכו החוספות חולין (דף מ' ע"א ד"ה לפני), ודלוי שלל כפני מ"ז נמי מחסרת, והא דנקט לפני ע"כ, אורחא דמלחא נקט, או נמי כיוון דלפני ע"כ הוא, מסתמא לשם עבודה כוכבים מחסרת חס"ש שלל פירש, וכגון סהא ישראל מומר מכ"ל), מכל מקום צהני דלא היו כפנים ממס, יש לומר דלא חשיב כעין פנים אלא כפנים דומיא דפנים, (ואפילו אס עבודה ככך ממס דחייב משום איבה יעבדו, מכל מקום יש לומר דלא נאסר כזה משום מקריבה), וכן מצינו לרבי יהודה בן בבא (חולין דף מ"א ע"א) דאין מנסכין אלא לפני עבודה כוכבים, (עיין חוספות חולין דיוסוף גרש משחית, והעפס פשוט דעיקר עבודה ניסוך הוא לנסך על מקום מיוחד), ואפילו לחנא קמא דאסר סס כמסוך, וכדי נקטינן, (ואף לרבי יהודה בן בבא יש לומר דאס עבודה ככך דחייב משום איבה יעבדו שוב נאסר מדין חקירות וכעין פנים, דיש לדון דיוסוף שלל כפנים חשיב כמו שצירח מקל לפניו, אך בחומת הדברים לא משמע הכי, דמסתמא דאין מנסכין אלא בפני ע"כ, משמע דלעולם לא היו בכלל ניסוך אלא בפניה), מכל מקום יש לומר דסוף סוף ניסוך הוא מדר עבודת, מכל ככל כפי הר"ל לא נאסר אלא כפנים דוקא, דגבה נחשבת כעין פנים, ועיין בעבודת עבודה (פסוד זרה דף ר' ע"ב) דמסתמא כזה, (ואפילו דאס כליס לאסור מטעם שדרך עבודה כקשקוש לפניו וכדומה (וכדמס רא"י למיל אוח ג' סעיף ג'), פשוט דשצירח מקל שאינו לפניו אינו אסור כלל).

דבר ראשון דאף למה דמשמע בצנין מחלחל נכך (ועודכס באתות בצירח כמו שפירש רא"י, עיין להלן אוח ר') דאין צריך להיות לפניו, מכל מקום בעינן שיהיה נמשך לשם חקירות, כדמסתמא מלחא צמח שמביאו אחר כך לפניו, אבל בעובר מקל סחס שלל כפנים ואינו על דעת להקריבו כלל, לא מסתבר כלל שיהיה כזה דמוד חקירות, הגם שפושח מחמת ע"ז ואמיתו (ושכר כזה או לכבדיל מסתמא), מכל מקום לא היו בכלל חקירות, (וכמו דמסתמא לע"ז דחייב משום סוד ע"ז ואין בו ענין של חקירות כלל).

דבר שני מוז מנחם דמרת (סס) דמוז מן הקלקלין מסתמא לא מנחם חקירות (לפי פירש"י, וכן ססק בהמבר סעיף ב', ולדעת החוספות אין מקריבין שס דק דבר של ט"א, ואף מכ שמנחם לפנים מן הקלקלין לא חליון דלשם חקירות הובאו שמה אלא דדבר הקרב

הגבוה מריכב מיני דוקא כשעבודה נשחית, ולדעת הס"ך דוקא חגב דדומה לזאב דכמה), וכן כתב הרמב"ם לענין זאב ומ"ר, אך החוספות וכו"ל (סל הר"ף) כתבו בדעת רא"י דלא נאסר, וכן מוכח ברמב"ם לענין חבב ובעל מופ, (ובחוספות רייד נשם יש מפרשים דכל שעבוד צבחה צעין יוחר כעין פנים, ולפי זה דוקא בצמל מוס לא נאסר), ולכאן כלמא לרבי יוחנן לא נאסר (חון צנחא להרמב"ם, וה"ש מפרשים בחוספות רייד הוא בדון חגב, וכשעבודה נשחית להפרישה דעת העור), ומזה להלכה לכל הראשונים כמחידים (בסעיף ג'), מותר אף כזה, חון להעור, (ולדעת הנכוח פרישה דוקא כשעבודה נשחית), וכו"ל ע"כ לענין זאב.

(1) וכשעבודה בלחין הדברים (חגב צעלה מוס, זאב ומ"ר), דמי למח שכתבתי (בסעיף ד'), אלא דלדעת הרמב"ם חגב ובעל מוס לא נאסר, (ויזנן על מי דברי חוספות רייד כר"ל בשיטת קלית, דדעת הרמב"ם דכל שעבוד נשחית (אפילו חגב) צעין יוחר כעין פנים, דצנחא כחייב בלחי לר' לכו), אך כשדרך עבודה נשחית חגב או בעל מוס, נאסר דאף להרמב"ם נאסר, (דהרי כל הפוסט דלא נאסר להרמב"ם משום דאין חייב צנחא אלא בעבודה פנים ממס, אבל כשעבודה ככך דחייב משום איבה יעבדו וכו', שוב לא גרע משבר מקל דנאסר משום דהוי בכלל חלצ וצחימו או צחי ממים, אמנם לסי מה שכתב הכסף משנה סברא אחרת צפודים הרמב"ם, וכל שטיון יוחר לעבודה פנים צריך להוות דומה לפניו ממס, אס כן אפילו כשעבודה ככך לא נאסר מדין חקירות ודו"ק), אך בש"ך כתב דדעת הרמב"ם דאפילו כשאין דרך עבודה נשחית חגב כל שצוידין אוחב בחגב נאסר, (ומסתמא דעת הרמב"ם פס דעת החוספות דבסמון (בסעיף ב'), אך קשה איך יפרש כה דאסר ומ"ר דלא הוזכר ברמב"ם דעובדין דברים אלו כלל).

ג - אי בעינן שהעבודה תהיה לפני עבודה זרה

דבר ראשון יש למיין ככל כפי דאמרי לעיל (אוח ב') דנאסר משום דמי לעבודה פנים, כגון כשצירח מקל, או כל זה דוקא כשכחו לפניו, וכלישנא דמרת שבר מקל לפניו, דאע"ג דצנחא ממס פשוט דנאסר שלא בפני ע"ז, וכמו שכתבו כל הראשונים (דצנחא אפילו כשר

בענין חשש ע"ז בשער פאת נכדית

ולמחרת, וכי סימל דבלך אחי היום, בני רוב (מו
תלמי) פירות בלוי (שביבמו פ"ז) בודלי נבלי (כן,
וחס בן חי אסער לער רובא דעלמא, (וכאשרתי כז
נחיד (לעין בדיקה שפענו), ושוב חי אסער (למח
לחוקה (דמשיקרא, שלמי כנעירה מחרום היו), דריב
ערך מחוקב.

למחנה (פיו"ט ברא"ש), והגם דלדעת הרמב"ם (ע"ז
הע"ז) כל שהוא לשנים הן הקולקטין חיישין לה משום
הקדושת (אפילו אינו קרב למזבח), מכל מקום אין מן
הקולקטין נח הליקין ודוקדוקים הן, ואם כן כל שכן
שצירה מקל (שאינו קרב למזבח) שלא בטיח ט"ז כלל,
דמסתמא נזכר חשב של תפירות כלל וברור.

שיטת הסוברים דאסור רק אם נתמזין לעבוד
בעצם הבצירה

ועל כרחק דפצורה ליה כשיטת הראשונים, וכל שלח
עבדו בבצורה חתו בכלל זביחה, והעשר קרבן
הוא, וכלשון פירש"י (שם ד"ה שגלגל) לדרך כ"ז, ובבצורות
עבדו לע"ז, דבוי כשבר מקל לפניה, דדמי לזביחה
ככ"ל, ומלשון ובבצורות עבדו ולא כתב דבבצורות
גדולות, מוכח דעתיק שיכרין בבצורות לעבודה, וזה
הפירוש לכן, דהיינו לעבודה, וכן כתוב בחידושי הלכידו
רבינו יונה וז"ל, גבי פרכילי ענינים התכניין לעבודה
באוחה בצורה עכ"ל, וכמו הרמ"ן (הוצא בכסף משנה)
וז"ל, שגלגל מתחלה לכן, ואע"ג דאיתו ענין ממש,
מכל מקום משתכר לשם עבודה זרה עכ"ל, ובפירוש
הרמ"ה כתב וז"ל, הן שגלגל מתחלה לכן, כלומר לשם
כ"ז (גמרי), שהבצורה עומה לכוונה עבודה, שגלגלה
בצורה דבוי דבר כמשמער הוה עונדס וכג"ל עכ"ל,
ובני מצורע צדיקם בחידושי הרמב"ן לפרק ג' פ"ה.

א"י בעינו שיהיה דרך עבודתה בתפץ הפצור

ובתוספות ר"י הזקן כתב וז"ל, כגון שגזרין מהחלה
לכך, וכגון שפגזותה בך, דמי חין דרך
בגודר בך חסילו בבגירה סטור, בדמשמע לשל נבי
ע"ז שפגזדין אותה במקל חייב בשבירת מקל, אבל אי
חץ דרכה במקל סטור, ובה דקאמי וכל דצר שבינול בו
קרב לגזי מזהב אסור, חייב חין שפגזדין אותה בך,
דכוו כמין פנים, ואשילו חין דרכה בך עכ"ל (עוד שם
בחס' ר"י הזקן, ויש לומר דאיידי בפ"י שדרכה לבגור
לה מהחלה לכך, ומה שדרכה בך חסילי לבינול כעין
פנים סג"ל), וכל הכ שטרה הוא לייסב שיטת רש"י
(היכל אוח צ" סעף ג') ודבירה ליה דאף בשבר מקל
לא נאמר חלה כשפגזותה בך, וכן כתב בתוספות
בראש"ם, (ולדעתו אף בשמנים ופלחוח לא נאמר חלה
בדרכה לעבוד בדברים הללו, דאף אם זרקו לפני פניו,
מכל מקום לא דמי לפנים דמקטירין מנחות, ודק גיין
נאמר בשפיקס ובאריקס חסילו אם חין שפגזותה בך

ר"י כ"א למידק מהא דשומע לע"ז בפניו דנחשד חקירות
אשילו אס לא חושב צפירות להקריב, רשמיא
להקריב קא, משא"כ בשבירה מקל, וגדולה מזו מנינו
דעת הראב"ם (פ"ב בי"ד ונמנר משגשג) דשומע
לשמה לשם ופואה (ולא צמורה עצמה לע"ז), כיון
דדרך הטכנים למדור, משאילו מקריבם בחקירות פ"א,
וז"ל המחבר (סימן ד' סוף ו'), והענין דמיקר הקריבה
לע"ז היא נשיטת וק"ל

ד - הקטיר מקצתו אם נאסר כולו

י"א כרין (הניחל כניח יוסף) וכו' וכלכו כני חייסין
 לתלל ענד ככו חקרוצת כעין פניס, פנסך היין
 וספקיר קלח מוסמן והסולת, ואלו פנמלח איריח הכ
 כדעציון צמקדס ומש"כ מוססרי מכל וכן כחבו
 כרל"כ וכריסכ"ל וחוססות כרל"ש, ועיין צרמג"ס
 (צפ"י כ"ג), דכקרוצת כהמח נאסרה כולח, וכן כתב
 כפרי הדס, (ועיין בכסף משנה), ובחוססות (חולין דף
 ל"ט ע"ב ד"ה מקום) דלע"ג דכשר אינו נאסר על ידי
 זריקת דס או הקפדת חלביו, מכל מקום כל דס נאסר,
 ומה שכתב בגליון מהרש"ל (פ"י דף כ"ט ע"ב) דעורות
 אינן נאסרין כמו בקדשים דעורותיו מותרין ע"ש,
 כנס בחידושי הרמב"ן (ינמות דף ק"ג ע"ב) מנחל
 להריח דנשחכ כהמח נאסרו העורות ע"ש.

ה - בבצרון מתחלה להקדישן אחר כך, אם נאסר

הרמב"ם (בע"ז מהלכות ע"ז כפרו) כחז וז"ל, בשר
 או יו"ן או פירות שהניזנס להקריבם לע"ז
 לא נאסרו בהנאה, אע"פ שהניזנסם לבית ע"ז מד
 שיקריבום לעזיב עכ"ל, וז"ל ובשלמא פירות לדורון
 בעלמא שלא היה בדעתו להקריבו, שאזכר דלא נאסרו
 בלוקועתא, אלא פירות כללו שהזכירו להקריבה, כלא
 יתכן שנקמו נפש כך, והרי קיימא לן בנמרמא (ע"ז דף
 י"א ע"א) דכשנאמר פרכלי מניזנס שפיראן מחלבה לע"ז
 אסוריג, (ועיין מאירי (יבמות סט) לענין סנדל של
 תקריבה ע"ז, דמירי שקלאן מחלבה לכך), ומכיו חיותי
 דפירות חלו לא נאסרו לכך, ועד"פ כיו סעיקא דאורייתא

בענוך חשש ע"ז בשער פאה נברית

כלל, ועיין לכלל דברי הר"ן והריטב"א), וצדד נחבא
לכיל (שם) סבן משמעות דעת הרמב"ם (וכן פירש
הש"ך), ודברי הרמב"ם אינם דבדולי בלירה כי הא,
שיהא פבדוק בלירה וגם שיהא דרך פבדוקה נכון,
בכלל היטותא דמיוסותא.

ביאור בשיטת הרשב"א בפערן מחלה לכך

ואמנם מחלתי במוקד יוסף נשם הרשב"א (ד"ה
פרכילי) סכת ז"ל, וכחכ סרשב"א נפס
רנו ז"ל דאי ידעין שאין קשרים במוקס (בזר מחלה
לכך אף ענבים מותרים, ולא מיוסין למימר שנכללו
מחלה לכך, ואש"נ דבשר ככנס לפ"ז מותר ולא
הייסין שנשחט מחלה לכך, שא"כ צדדן להביא
מן החמור, אבל ענבים אין דרך להביא ען הכנור אף
צורין מחלה לכך, כלומר שיש בחוקיהם לבצר מחלה
לכך ובר פ"ב, וז"ל הרשב"א, שכללן מחלה לכך וכו',
ואומר דבית ר"י דאש"נ דצדד ככנס לע"ז לא היסין
דלמא נשחט מחלה לכך, הכא שאני דאין דרכן להביא
מן הכנור אלא מהם שכללן מותרים מחלה לכך,
אבל בשר דרכן להביא מן החמור וכו', וכלכך אף
צפרכילי ענבים אי ידעין דאין קשרין בחוקיהם
לבצר מחלה לכך, אף הענבים הנמצאים שם מותרין
עד דידעין שנכללו מחלה לכך עכ"ל, הרי הדגים
דנעיקן שהצורה חיה לנורך ע"ז, ולא שתיה הצורה
נחשבת לעבדוק, ומשמע דהעיקר אס נחבין בצורה
שיכח לע"ז, ואין לורך שיפצו אותה בצורתו, ואז יש
לומר דאף הרמב"ם כהרשב"א סבירא ליה, וכלל הלוי
נכונה ולא בפבדוק, ונמצא שנחלקו בזכ הרשב"א, שם
הרא"ה ועוד ראשונים דכרש"י סבירא לכו.

והריטב"א כתב וז"ל, יש כיוצא בו צפנים לשון
ניכודים ע"כ, ומשום דניכודים ליהא
פבדוק בצלירותם, ולכ פבדוק מה שמכבד ראשון, כדי
להביא לניכודים, ושם מונה דפצורה ליה כהרשב"א
כחל, וכן מצולר דעת הרשב"א שם, דמדתם ליה לניכודים
ופצורה ליה דניכודים כוי פבדוקה פנים ממש.

עוד כתב הריטב"א וז"ל, שאין תלין נכון אלא נחם
שנמצא צפנים כי הכא וכו' עכ"ל, ובחמת ז"ב
דכא הוי פפוקא דאורייתא (וכר"ל בד"ה הרמב"ם), אך
שיטת הריטב"א דלכך יוהאן כל הליכוד מדרבנן עיי"ש
בא"ר, אך אי אפשר לפרש כן בדברי הרמב"ם דפסק
שם כרז, וגם מזה מוצריו דאסור מלאורייתא מדכיל

בדרי כדרי, מיכא אף להריטב"א לרז אכור מן הכורה
(אש"נ לדעת רש"י דחלון שיכא פבדוקה במקל, הכל
שאי דמיו לניכודים, וזלל כר"י הזקן וחוספות כר"ש
הר"ל, וכן כתב הר"ן, ומבואר שם מסהימת דבריו דאף
לכך יוהאן הוי דאורייתא, וכן מוכח ברשב"א), ואש"נ
אין חולין אלא במה שנמצא בפינים, מיכא ברמב"ם אי
אפשר לפרש כן, דשמא יקרינש פנים, ואין כתב הרמב"ם
דעד ביקריותם לפנים לא נאסר, וגם אי אפשר לפרש
כרבו של הרשב"א שכח דרכן לוקח מן החמור, דהינח
בשר חלל פירות מאי חיהא למימר, ומחורחא דכפירש"י
סבירא ליה (דמלך עבדוקה בצורה, וכל דאסור
צהקירותם לפנים היינו שהקטור מקלחם כמו שכתבו
הראשונים לענין צדד), ומלידך גיטא לא מיוו שחלקו
הרשב"א והריטב"א בדינא ען פירש"י.

אך כ"ז אינו, דאף למא דמשמע בראשונים אלו דסני
בזה שכללן על דעת להקריבו אחר כך, מסכת
דמכל מקום לדין להקריבו לבסוף, ובזה מלמד הכונס
בצורה למטעם הפבדוקה שיהא נחשב פבדוקה על ידי
פצורה, ובזה יוחא דעת הרמב"ם דכל זמן שלא הקריבו
לא נאסר כלל, (ולפי זה הבשר נאסר מיד כשהקריבו
דומיא דפירות, אש"ש שלא כקטור או שוברים, וכדעת
רש"י והרמב"ם (לעיל אות א' פ"ב ג'), ואם כן אדרבה
משמעות הרמב"ם שאסור הפירות שהקרינש לפנים
בלי פצורה והקטורה, כל כרחך מיירי בצדד מחלה
לכך, ואם יוחא שפנדס באותה בלירה, כיו נאסרים
מיד בלי שיקריבו לפנים כלל, וכל כרחך דפצורה ליה
דבצדד לכחלה חדעתה להקריבם, מיכא אפשר לומר
דאש"נ שפנדס בצורה לדין להקריבם לפנים, מלאך
דאינו אלא כסין וזיכה, ועיין לעיל (אות ב') וד"ק
(וס"ק פ"ר להלן בבה שכתבתי בדברי הזה והלכה),
ועיין במרכבה המשנה (שם) דדרך אחרת לו בדעת
הרמב"ם, דפרכילי ענבים אסורים מדין כפמיא, ומשמע
מותרין כשנגבד הכמיא אלא אם כן נעשו מחלה
לחשמים פולס, ובזה פירש שכללן מחלה לכך עיי"ש,
אך קשה דמבואר במחיתין דהאסור צפרכילי כניס
היינו משום דקרב אלא מזבח ומדין הקרובה, ועיין לכלל
בדברי הרמב"ם דכל שנמצא במקום פבדוקה אסור אש"נ
אם אינו קרב אלא מזבח, ועל זה יש לדון דכאסור
משום כיו או משום חשמישין, עיין להלן בדברי הריטב"א
ובמה שבאר שם).

עוד ראיתי במידושי הרשב"א, לענין עיכא שילושא

בענין השיש ע"ז בשער פאה נכרית

ואף לכריעב"ה דלרבי יוחנן האיסור חינו חלה מדרבנן, מכל מקום לרב נאסר מן החורב מטעם זה, חלל זה שכתב הרשב"ה דכדי שייחשב עבודה פנים סני בזכ פנילוט על דעת להכילו כמו לישא מנחות זע"ב, (ועשוט ואף למה שכתב הרשב"ה ע"ז היינו דוקא לדעת רב דאין לרדך בשנים מחם, אבל לרבי יוחנן נעדר ולרדך להקריבו), וכנ"ל בדבר שאינו קרב אלל פנים כלל, נראה דלכולי עלמא כל שאין עובדין לוחה באוחה נצירה (כמו שכתבו רש"י ורמב"ם וכו"ל) לא נאסר.

ובאמת יש לבוכיח כדעת רש"י ורמב"ם, מדברי הראשונים שכתבו לפנין בכרות דאין נאסר משום דאין כזביחה המשחנת, ואף הראש"ה ורש"י לא דנו לאסור חלה משום דדברים הקרבים אלל פנים אין צריך קטין זבוחה כלל (כנ"ל שם), ודבר בכרות דאין יש לחום שנאסר על דעת להקריבו לע"ז, וכדי הלישה ושבירה החסירות כזביחה וכמו שכתב הרשב"ה, ללל על כרחך דסבירא לכו לכל הני ראשונים חלה נאסר כלל בבשרן מחללה אלל בשפודיה באוחה נצירה, (ואף אי נימא דביכורים שאני כדמשמע בריטב"ה, מכל מקום לפנין בכרות לא נאסר בזכ, דאין דוגמתו פנים כלל להביאם בלי הקטרה).

הישב מעבודה לעבודה (בע"ז), אי מחני במחשבה בלי דיבור

וע"ז מאחר דמקור דין זה דמחשבת מעבודה לעבודה ולפיין מפנים מחשבת פניול הרי פניול גופא לא חשיב פניול חלה דדיבור, וכמו שזכרנו בתוספות (בצא מליעט דף ע"ג ט"ז ד"ה בחושב), וכן כתב הראש"ה (ריש הלכות ספר חורב), והני מבואר ברש"י (זבחים דף מ"א ע"ב ד"ה כגון) דכל מחשבת בקדשים מצינא בשכ ע"כ, (ח"כ כונת החוספות (חולין שם ד"ה חלה) דמגמלא מוכח דפניול הוי דיבור, דאי חשיב פניול חף במחשבת בלא דיבור, יש לחמיה על כח דאמרין בגמרא דאי חיהא דמחשבת שפוסלת במוקדשין אינה פוסלת בחולין כלל זביחה דפ"ק דמיתסר הוי משכחת לך ע"כ, הרי משכחת בזונח בדיבור בפירוש וכו"ל), ואם כן אפילו אי ביה לישא הככרות על דעת להקטירן, כל זמן שלא פירש בדיבור דהלישה על דעת להקטירן, לא נאסר מחמת הלישה, וכן כתב בפלתי (סימן ד) עיר"ג, (אמנם זה פשוט דלכולי עלמא החושב לשחוט לשם ע"ז לעבדה בשחיטה ז', אין לרדך דיבור

על דעת להקריבו, והזכר בו, נאסר כמו בבירה, ומוכח מדבריו דאין לרדך להקריבו לבסוף, וכל זמן שהיה דעתו להקריבו נאסר, אמנם בדעת רמב"ם יש לומר דלא סבירא ליה הכי, ועיין חוספות (חולין דף ל"ב ע"א ד"ה ר"ל) נשחט על מנת לזרוק לפני ע"ז, דאפילו אם לא זרק לבסוף נאסר.

שודט על מנת לזרוק לע"ז

אך מיקר דברי הרשב"ה לריבין ביחוד, דבגמרא (חולין טז) מבואר דנשחט ואינו עובד באוחה שחיטה חלה כל מנת לזרוק לע"ז, דנאסר מפני דילפיין חוץ מפנים, ובפנים מחשבתן משפודה. לפיכך, ומחשבת בשחיטה (זרק לאחר זמנו פוסלת, אבל פניול על דעת להכילו לפני ע"ז) (אף אי נימא דהלישה בשחיטה ונימא דאף לפני מחשבתן משפודה לפיכך סגי בכנין זביחה), לא מצינו דמחשבת אסרת בזכ, וגדולה מזו אמלא במגיד השם (פ"ב מהלכות שחיטה ה"ד) בשם המפרשים דדוקא בשחט לזרוק אם דמח או להקטיר אם חלה, אבל שחט בשחיטה לקבל דמח או להוליך דמח לא מיתסלח בהולכה או בקבלה, והולכה וקבלה לע"ז לאו כלום ינבו עכ"ל, ועוד הרי הרשב"ה גופיה (חולין טז) פירש סוגיית בגמרא (שם) הכי דבס"ז לא פשט חלה בשחי פפודה עיר"ה וכו"ל, וכן פסק בחבואות שור (סעיף ב) דשוחט על מנת להוליך או לקבל לא נאסר, (ומה שכתב שם לחדש דחיישינן דשחיטתו ביהא לע"ז, היינו דוקא בשחיטה שדרכה בהקדשות, חלה פשוט בדברים שדרך עבודתם להקטיר בהקדש ששחט אחר כך כמו בככרות, לא מחזיקין שדעתו לשם הקדושה.

ובש"כ כמקריבו לבסוף נחת, לא מיתבית בפירות דמי לביכורים שמיבאם לפני ה', והרשב"ה והרשב"ה לשיטתם דמזמין אותו לביכורים סבירא לכו דנאסר בבירה בליוף הפפודה שישכח אחר כך, חלה אפילו בככרה דיון דכח דבר הקרב אלל פנים, דדעת רש"י וכו"ל (לשיל חות אי סעיף ג') דאין לרדך שבינה כלל כנ"ל, (ועל כרחך דסבירא לכו דפירות לא חשיב בדבר הקרב בפנים מפני, דביכורים לאו עבודה נחורה, ונח לא הוי בגלל זכח ניסוך או קיטור). ואף להחולקים בזה מכל מקום מהני לכו הא דמי למנחות לזרק משנה השבירה להקדש הככרות, (ועמו שכתב הר"ן לרבי יוחנן דמזמין בעין פנים ממנו ולא סגי בשבירה, הוי ניה פרילי עובדים בפנים מחמת הבירה דמי קאח לזביחה, והקדש דמי קאח לספודה בביכורים,

בענין חשש ע"ז בשער פאה נכרית

לכאטורין כשהן מחוברות, וכמו שחש על דעת לזרוע או לכאטור, ולפי זה יש לומר דכאטורין כהודו חזו לזרוע השער, וזה דלא כמו שכתב דרש וכלכה (עמוד ל"א ד"ה וכו'), דכחלם שערות ראשו להקטיר לע"ז כיון כשירות שכלן לע"ז וכשיביר מקל לע"ז הנאסר דדומה לשחיטה ע"כ.

ואמנם יש לדקדק ממש"כ הרמב"ם (נפ"כ מהלכות מהלכות יום הכפורים הכ"ז) וז"ל, החיות הנחלים לקטור נספח דמחשבה, שמכשירי קרבן בקרבן פז"ל, ופיין בגמרא (יומא דף מ"ח, יב"ע דף מ"ו ע"ג), ואם בן הכה נמי נימא דמכשירי קרבן שערות שהוא כגילוח יכיה ככלל בטענות, (ובטען פנודה פנים), ונראה דמכשירי קרבן שמחשבת בהם כיון רח נמכשירים, שהם חלק מעבודה ממש, פ"ק בחושבים (יומא שם ד"ה חרש), אך כבר הוצא למל לרבי יוחנן דמחשבתין מעבודה לפנודה ושוחט על מנת לזרוק או להקטיר חלצה חבורה כזבה מחיב, ופיין רש"י (ט"ז דף ל"ד ע"כ ד"ה שוחט) שלא שחם הכהמה לשם עבודה כוכבים שיכא עובד בנחיתות, חלל חשך נשחית על מנת לזרוק עכ"ל, אמנם בגמרא דידן בגילוח הכהן (שכחא בעין זכיה) חסילו חי כיון לשם הקטרה לא כיון כעין פנים חלל ברישור פסידות ששוחט על דמה להקטיר, וכמו שכתבנו.

ועוד ממש ופשוט לא דמי כלל לבדירה וזרוע מקל דפי מקטירין חלק מכל השערות של כל אחד ואחד, כיון כיון כלל הקטרה והשחר נאסר משום שריי, כמו שכתבנו לעיל (אורח ד') מדברי הראשונים, והחליטה לשם פ"ז לא מטלה ולא מוריד כלל, (חלל חשך בן כיה דעמו להקטיר וזרוע בן לא להקטיר, פיין לכל), ואי חין מקטירין משערות של כל אחד, פשוט דכל זמן שאי מתכוין לעבודה נאסר חליטה לא כיון בכלל הקטרה, ואפילו חש דעמו להניחם אחר כך לפני פ"ז לא נאסר זכא, וכמו שכתב הראשונים בסוגיית הגמרא שם והשוהם כהמם להולין או לקבל דמה לע"ז דלא נאסר זכא, ואם בן בחולם על מנת להקטיר לפני פ"ז, פשוט דלא נאסר חלל כשדעמו לפנודה בשחיטה זז, (וכמו שכתב רש"י שם ד"ה לזרוק), וזה כמו שכתבנו בדברי הראשונים הר"ל דבזמן מתחלה לכך כיון ששוחט נאסר חליטה, וכמו שכתבנו מקל דעובד נאסר חליטה וחזו עובד שום מקרונת אחר כך, (ואף לפי מה דמשמע בדברי רש"י דסגי זכא שזרע על מנת להקטיר, היינו דוקא בפסידות דמי לזכוריו שזרע לשם ביכורים ומביא

כלל, וכדכתבנו דנחרא (שם דף ל"ח ע"כ) בשלוחת רבי אליעזר ורגנן חי אמרינן כהם מחשבת שריי לפנודה כוכבים, וכן בחושבים (דף מ' ע"ה ד"ה לפני, כובא (פ"ל אורח ג')) דבשוחט לפני פ"ז מחשבת לשם פ"ז מחבוין אפי"ן שלא פירש, (ובן פסק נש"ך ירד סימן ד' סק"ג דבמין כהם מחשבתו לע"ז עיי"ש), ואין כונת החושבים הר"ל (דף ל"ט) חלל לגבי קושיית הגמרא לפי מה דס"ד דמחשבת חייב שפלה בחולין כלל, ונאסר משכחת לה בדבור שפירש בפסידות וכו', ואולי דעת רש"י דפיגול חללי בשחיטה, דמשמע דלדברי הרמב"ם (רי"ש פ"ד מהלכות פסולי המוקדשין), וכתבנו שור (אורח ב' שם) מחשבת לזכא, אך כשרי הגזים (יריד שם משכחת זכא סק"ה) דזה ראייה זז, כיו"ש בשלח.

אך מה שנחשבה בפ"ז (שם) נדברו הר"ן דבשוחט להקטיר בשם למ"כ הנאסר חש"כ דלא כיון משלם מעבודה (ניסוך זכיהם והקטרה חלצה), כיון לפי מה דקיימא לן דשני בעין זכיהם, חשך בן הקטרה כשרי דהוי כעין הקטרה, לא גרע נשיביר מקל דהוי כעין זכיהם, חלצה דצ"ד (על הרי"ף) כסוגיין לא ככריע חי נקטין דעת הראב"ד דפסק כר"ב, או כדעת הרמב"ן דפסק כר"ב יוחנן (בג"ל אורח ג' סיף ג') עיי"ש, (מכיון קושיא שניכ דפס"ג על סוגיית הגמרא שם ח"ש, דלרבי יוחנן קשה דסבירא ליה דלר"ך כפנים ממש לנמח ראשונים וק"ל גם מה שכתב הפמ"ג דבשחט על מנת להקטיר צריך בזות כמו בפנים, כיון לפי זכא חשך בפנודה ממש צריך שיעור כעין פנים לרבי יוחנן, וזכא לכאורה חשך לרבי יוחנן כיון כיון פחות מכשיעור כיון בכלל הקטרה ודו"ק).

הערות בדברי קונטרס דת והלכה

והנה בזה וכלכה (עמוד ר"ג נד"ה מחלוקת גימא) כתב וז"ל, דבמין שבעבודה לחללים בגילוח נוסף, וכאילו זכא נאסר חללים נוסף, וכמו כהודו שמגלה להקטיר השערות, חלל בשאר חללות חשך חי מורכב אז לע"ז, לא נאסר בכך כהנאה וז"ל עכ"ל, והלשון קצת מעורפלת, שפחה דבמין שיכיה פנודה בעלם בניעות, וזה כפירש"י וכו', ושם כתב שמגלה להקטיר השערות, וזכא שוחט פלמו, דכרי חסילו חשך בגילוח הוא כיון להקטיר, חין כהמם שיש פנודה כהמם בגילוח, וכסתמם בגילוח הכהן הכקטרה, (ואי חשך

דאין זיך לפרט כלל, (מיכא יס' לומר דמסוס דדמי לביכורים, וגם לבסוף מצילו לפנים (כציוורים), נאמר אפי' דפנס בבנייה לא הוי לפניה, וכמו שכתבו הראשונים לדעת רבו ווחנן דלרין בעין פנים ממש, דפרטילי ענינים הוי כציוורים, וכן כתבו ליישם שיטה רש"י דלא נאמר כשלין עבודתה כן כלל, אך עין למיל צהובות ר"י בזמן וחוספות הר"ש דמיישם דעת רש"י דמייירי שדרך עבודתה צמירות, וכן מדברי הראב"ד והימנ"ץ מוכח דאין לרין הא דדמי לביכורים אלא לרבי יוחנן, וכן מוכח בחידושי הר"ן דלשיטת הראב"ד (נדעת רב דאין לרין שמהא עבודתה כן כלל) הא דקחני במתניחין דבר הקרב אלל מחבת, משום דבזה חלין דבזרן לשם הקרבות, הרי דנרשין שבוזן מחלחל לכך נאמר חסילו בדבר שחיו קרב על בני מצבה, אמנם כהם סוף סוף מצילו אלל הע"י, ובבר כחלחי (לעיל אות ג') דהפסודות עבודה מהחזק בזה, אך פשוט דאין לפנים דוקא (כמו במנסך לרבי יהודה בן צבא ב"ל שס), מהחזר דחסינו כשורכו בזה, כל הינה דחיו לפניה לא דמי לפנים, ונהי דחייב, מכל מקום אינא נאשרת.

חשדא על מנת שאחר יזדק

וְהָיָה שְׂכָרָהּ (בזה והלכה שם) דמחשבין מעבודה למצודה בבה"נ דדמי לשכרם (ר"ל להקפד) וסגו בך פ"ב הנה לפי מה שכתב בראשית דבריו (עמוד כ"ט) מגלחים הספרים ימבואים איהם לומר שמקטיר אותם לע"י, ובזמן האחרון אין מקטירים אותם אז עכ"ל רק חלק מהם ע"כ, ונחזי חזן כשלין מקטירין כלל (ואפילו אם מקטירין אותם שערות חזל לא מכל אחד מהמגולחים), ונחזי דזון מלך מעשה חליש על מנת ליחנם להכומר וא לא נאמר בך מחרי טעמי, (א) כרי כיון שנשתנה מוכבט ובזמן בזה אין הכומר מקטיר, פשוט דלא חשיב כלל בגוזה על מנת להקטיר, דכל מה שפושט על דפה הכומרים עושים, וגם פשוט דמסתמא יודעים מזה שאין מקטירין, שהוא דבר מפורסם וכל הסולם, (ב) חסילו אי נימא דטועין בזה ועושין הכל על דעת עולמן, ובשעת החלישה עושין על מנת שהכומר יקטירנה, כרי שסק הפ"ך (יר"ד סימן ד' סק"ד) דיש להחזיר בכתוב השמות על מנת שאדם אחי יזדק דמה לע"י עי"ש, וכן עסק בפרי חדש, (אלא דל"ב דכיון דילקין חזן מעשים, כרי באים אף בכתובי גוזה מחשבין מעבודה לעבודה, ובשעת על מנת שאחר יזדקט שלא

לפני ה' וכמו שכתב הרשב"א, (ובן בבכורות הוא דבר הקרב במש בשניה), אבל בשאר דברים בשובר על מנת להניח לפני ע"י לא הוי בכלל הקרבות, וכמו שכתבאר בסמוך).

בשיטת האור שמח

וְהָיָה אם באמת דעתם לבדד לשם הקרבות בעלם במלישם, חלוי במחלוקת ראשונים בר"ל (אות ג' סעיף ג'), אי נקטין כרבי יוחנן דלרין בעין פנים ממש, ובשעת הבג או שיבר מקל לא נאמר כלל וברמב"ם וכן לחת לא, דבשעת הבג לא נאמר וצויתו מקל נאמר (לשיל שם סעיף ה'), וברבנא שירושם נאמרו לפרש דעתו (פיון לפי שם), ומה שהניח (בזה והלכה שם) דיש להקל על פי מה שכתב האור שמח לעשר דברי הרמב"ם דבשעת הבג כיון דלא נמר עבודה, דדעתו להקטיר אחר כך להם חיו חייב, ולא נאמר עד שיקטירו ע"כ, הנה אין דבריו של האור שמח נפקא מינה לגדון דידן, דאם באמת מקטירין השערות הכל אחת, נאשרו השיריים, וכרי אף חזו דנין אם חנשו הודו חייבין מיתה על בגילות, אמנם אם איחרתי דלבסוף לא הקריבו חיוש שערות, בזה יש לרף שיטת הרמב"ם לפי שירוש האור שמח דלע"ג דעבודה בלוחה חליש לא נאמר, רכל עבודה שהוא הכנה לעבודה אחרת לרין בהמה חמומה בשנים ממש, ומה שכתב (בזה והלכה שם) דכלל עלם בבנייה גופא דשערות דקודש נוף העבודה וההקטרה ובשרית ליוקר האלגוים ע"כ, נוח שכן הוא (דלא נחבאר בדבריו כלל מנין לו זה, ואדרבה הכיף מזה מנאחר בראשית דבריו (עמוד כ"ט) דבשערות קודש כוח להם ואין מגלחין רק כשיש לזה, ומבואים אותם לבומר שמקטיר איהן לע"י, וכן כתב בדבריו (עמוד ל"א) דחולש שערות ראשו (להקטיר לפ"י), כרי פשוט לדעת האור שמח דאפילו אם דעתו לעבוד צמחיתת מב, כיון דחיו נמר הכבוד חיו חייב ולא נאמר בזה, ומה שכתב עיד (בזה והלכה) דדעת הראב"ד והר"ן דשמיטת חב לא גרע משיבר מקל דחייב לדיון ע"כ, הנה באמת כן הוי דעת כמה ראשונים בשיטת רב, אמנם בר"ן שם הוי דעת הרמב"ן דכלכל לרבי יוחנן, ולפולס לא נאמר לא בשכירה מקל ולא בשכירה מב.

וְהָיָה שכתב דיש לומר דלרין נספי דוקא כלשון בגמרא, הנה מזה דבזרן מחלחל לכך ופובדה בלוחה צוירה, כמו שפירשו רש"י וברמב"ן וברא"ה, משמע

בענין השיש ע"ז בשער פאה נברית

הרה"צ"ס לשיפתו דאף לרבי יוחנן בני כעין פנים, פשוט דכות דגרוי לאסור בכל מה שנהגה לטעו בדק תקדושת וכו' שפירש הריטב"א בעלמו המחזיקין, וכן משמעות הסופקים בדעת הרמב"ם, ולא משום איסור גוי, דדומק הוא מאחר דמייירי עמוגה בדרך בזיון, וגם קשה מזרק מקל לטעיה למה אינה נאסרת מדין גוי, ודומק לפרש דמייירי חוץ למקום עצודתו, (וכה"ל דמייירי נגמרה דמכילי ענינים אינן נאסרין חלא חס נאסר מחלה לבן, דמייירי שנמלא שלם במקום עבודתו, וכמנהוג הרמב"ם דמחזיקין בכדי מייירי).

ועוד אי משום נוי, כרי ננוי מהני ציפוק ולדעת הר"ן (על כר"ף) ננוי ומשמעין מכירתו זו היא ציפוק, עיי"ש שכתבין להוכיח בן מכמה פעמים, וכולם איתנהו בדון דידן, (והכי נקטינן ברי"ש סימן קל"ט סעיף י"ב וברמ"א סימן קמ"ו סעיף ח'), (ומנהג מדברי הר"ן דאס"נ דהמחזיקים וידעו שפומין למכירה אחר השמיטה, עכל מקום מהני המכירה לבעלן, ודלא כמו שכתב בחוספות הר"ד דין מדם לחלק בזה, וכן בחוספות וצא"ר ראשונים מוכח להדיא דלמ"ד דפ"ז בעלה במכירה, הוא הדין בזה, וחדרנה יש לומר דנעמי למכירה אין לר"ך ביטול כלל אחר סילוק השמיטה, וכו' שכתב במדברת המנהג (פ"ז ה"ט), הובא לעיל על פי דברי הרמב"ם פ"ח ב"ד עיי"ש).

ומה שסו"ס (בדה ובלכה) דכלא"ה לר"ן חס מקטיר אפילו מקלה הכל נאסר בהנהגה ע"כ כבר נחבא לעיל (אות ד') דשייריים נאסרים, אמנם כל זה דוקא במקטיר ע"כ חלק מכל אחד ואחד, אבל פשוט דבהקטרה איזה שפרות מחוץ כל השפרות הנמלאות בבית עבודתם דלא נאסר הכל וגדולת מ"ז מנא"ר נגמרה (הובא לעיל שם) דבהקטרה חלב לשם ע"ז אינו אוסר הבהמה, ורק צזריקת דם משמט ברש"י דנאסרת בהמה, ובהוספות חולקין עליו (וכן הקשה הבעל המאור), ולדעת החוספות רק כדם נאסר, אבל זה לא יפלה על דעת דהקטרה שפרות של אחד אוסר כשאר חלא חס בן לירטו הכל בכלי, דאז יש לדון אי דמי לנפכים ומנחות, אך גם הכס שאנו דהכל חסודתה אחת (ויש צילה).

ו - הנגה מתקדושת ע"ז אם אסור מן התורה

ומה שכתב (בדה ובלכה) דמה שנסתקו הראשונים אי איסור כנהג מתקדושת הוא מן התורה ב"ז דוקא בדבר שפומין לאכילה ע"כ, ישחקע הדבר ולא

נחמו סגול הוא, כדמכח (מכחוס דף ל"ו ע"ב) בחושב שיאכלוהו כמחוס למנה, ובאמת הרמ"א שם כתב שאסור כנהגה, והכי מוכח נמשמרת הבית, עיי"ש שכתבין בן מפיגול, ודלא כמו שכתב הרמ"א בצדק הבית דהוי בכלל זה חושב וזה פוסד עיי"ש, וכן בחבולות שור דנקט לדינא דכשרותה באמת מכמה חלא ועל מנה בן שוחטת אסור, וכבר נחבא לעיל שיש בסופקים דאין תחשין מעבודה לעבודה חלא כמוליד בשה, וה"ה לגבי ע"ז, וכו' שכתב הפלחי).

ביאור בדעת הרמב"ם בנמצא לפני ע"ז

ומה שכתב (בדה ובלכה) דכשמוחוס השפרות לבית חלולים, אפילו חס לא מקטירים חאסר הכל, כדמשמע ברמב"ם (פ"ז ה"ט), ואולי המעט דהוי נוי וכדור שערותה נמי כך ע"כ, הנה בבית יוסף ובר"ה ור"ך דמשום תקדושת קאחיון עלה, ונראה בדעת הרמב"ם דכשמוחא במקום עבודתו מיישין שמה הקטיר או זרק או ניסך מקלחו (וכמו שכתבו הר"ן והריטב"א), אפילו חס אינו קרב לגבי מזבת, (משא"כ מלא בראשו דלא חלינן בזה חלא בדבר הקרב חלא המזבח עיין ברמ"ש דכיון דקרב חלא מזבח חלינן דלשם תקדושת ודורון הובא שמה, ובהוספות הרמ"ש דסתמא דמלתא כל דבר הקרב למזבח חתה עלייהו, וכיון שאנו מולחין אותו לפני ע"ז אנו אומרים שפסו מבין עבודה כעין פנים, דהיינו דיוקא בהשחנתה, כיון דחלויין לכן, וכן לר"ך לפרש מה שכתב רש"י (דף י"ב ט"ב) דמשפחות צוור וכו' דהיישין לפי שחקדושת כן, כיון דחלינן שהקטירו או איכרי מקלחן ודוקא, אבל בסחם הוזהר לפניו ודאי לא הוי הקדושת, וכו' שכתב הרמב"ם (פ"ב ב"ד) בזרק הקל לפניו דאינה נאסרת, (ועיין ליקוט הגר"א על הרמב"ם (ש"ח ה"ט) שמתיר דברי הרמב"ם דליכא איסור הקדושת כלל חלא כעין פנים, דלא כמו שכתב בשער המלך פ"ז שם דהרמב"ם סבורה ליה כהרמב"ם, (הובא בראשיה דגרויו), דאיסורא מיכא חוכה).

ומה שכתב (בדה ובלכה) דהוי נוי, כן כתב הריטב"א לפרש דברי הרמב"ם (וכן כתב בקריה ספר להמנ"יט), אך נראה דכיה קשה ליה להריטב"א לפרש המחזיקין לדמה הרמב"ם דמשום הקדושת נאסר דבר שאינו קרב למזבח, דאם בן חקשי לרבי יוחנן דסבורא ליה דזרין כפרים ממש, אך כל זה הריטב"א לשיפתו לעיל (אות ב' סעיף ד') דרבי יוחנן סליג אר"ב, אבל

בענין השיש ע"ז בשער פאה זכרית

דאיסור אכילה כפר יליף מקרא נך ואכלת מזבח, ועל כדחך קרא דאכילה לאיסור הנאה הוא דאחא, שוב מלחמי שכן כחב כריתב"א (דף ל"ב ע"ב) וז"ל, לכך שירש רבינו הגדול הרמב"ן ז"ל דלכאלי פלמא תקרובות ע"ב אסור בהנאה כדפתיב זכחי מחיס וכו', וא"ת ומאי שנא דדרישי רבנן זכחי מחיס לאיסור הנאה בלחוד ולא לעוממא דכא חין ביקש למחנה, ויש לומר דבטירא לבו דבאן בקרא כחיב אסר חלב זכחימו ואכלו, ודוד ג"כ אמר ויאכלו זכחי מחיס, מכלל דלענין אכילה הוא דאיתקש ובה דוד ופירש שיש בלשון כחב מיסור הנאה במחיס, אבל לעוממא לא איתקש עכ"ל.

ומה שכתב לפרט בזה דעת הרמב"ם (פ"ז בערו) דמס ומלח אסור בהנאה מן החורה ואכילתו ממנו כל שהוא לוקה, ומשמע דפל הנאה חינו לוקה, והיינו משום דעיקרו לאכילה וגרס מדרך הנאה, כמו שכתב הרמב"ם (בפ"ח ממאכלות אסורות הט"ז) דאיסור הנאה בדבר שפיקרו לאכילה כיון כמו איסור חיי שיעור, כמו פסירם במניד משכב שם ע"ב, לא בבחי המשך דבריו, דברי להרמב"ם איסור הנאה דחקרובת ע"ז הוא מן החורה דאיתקש למח ושוב בוי בכלל לא ידבק (וכמו שכתב בפ"ז ה"ב), אלא דאכילתו הנאה שכלל בחורה כולל דעת הרמב"ם דבשעמוד לאכילה לא בוי דרך הנאה וחיו לוקה, (אבל אסור מן החורה, ועין להלן בדברי החוספות), אמנם לעצם הראשונים דאכילתו הנאה בחקרוצת לא מאסר מן החורה, שסע דלא מפלה ולא מוריד כלל פי עיקרו לאכילה או להנאה.

ומה שכתב דכא מיושב החורה כרשב"א שכתב (בסכודין) דחקרובת אסור מן החורה ע"ב, בלחמ בקידושין הביא רק בשם החוספות כ"ל, ומה שחירן דבסכודין מיימי לענין טורות ובקידושין מיימי ציין נפך דלאוי לשחוב ע"ב, הרי מפורש בלוחם חוספות שכתב הרשב"א בקידושין, המקדש ציין נפך ובטורות לצובין, וכ"ל.

להנאות מתקרובות שלא בדרך הנאה

ומה שכתב דכא א"ש מה שכתבו החוספות (ע"ז דף ר"ב ד"ה אלא) דהנאה וורד חינו אסור מן החורה ציין דאיו עומד לאכילת ע"ב, הרי בדברי החוספות מבוחר דאכילו אי לא בוי עיקרייכו לריחא שמא בעורב אכילו מילקי ל"ק, מידי דכחב אכלתי בכרס דלוקין מליכין שלא בדרך הנאה ממש דלא כחיב צה אכילה

ואמר, וז"ל החוספות (בכא קמא דף ע"ב ע"ב ד"ה רח"י) דאע"ג דמח אסור בהנאה, כיון דכחיב ויאכלו זכחי מחיס, לאכילה איתקש ולא להנאה ככ"ל (וכיוצא דבריהם כמו שכתבו בפסחים (ד"ה כל) דנהנה מחמן אינו בכרה אע"ג דלרבי אסור בהנאה בכלל אכילה, היינו דוקא בלשון לאו דלא ואכל ולא חסכל דילפינן מלח חסכלו, אבל כיון כל אכל לא ילפינן מלח חסכלו ע"כ), והא דמשמע בנמרה דחקרובת בכלל לא ידבק צידך מחומה, היינו מלחך דנמרינן מויאכלו זכחי מחיס (כמבואר בנמרה דף כ"ט ע"ב), שוב בוי בכלל לא ידבק (ולדעת הרמב"ן בספר המאזן ל"ה קצ"ד לא בוי בכלל לא ידבק), ומה שכתבנו לכו להחוספות, פשיטא ליה להרמב"ם (וכדמבין) דאיתקש למח לגמרי ואסור בהנאה מן החורה, אבל זה פשוט דלאו הספק של החוספות לוכא איסור הנאה כלל, ולאכילה איתקש, (ועיין חוספות הר"ש קידושין דף ג"ה ע"ה דמסיק דאשכח דאיסור הנאה בחקרוצת דרענן), וברור, והכי מבוחר ברשב"א (קידושין ס"ט) דכסב דיש שסוגרין דכל איסור חקרוצת (אשילו של אכילה) חינו אלא מדבדבן ואסמכתא מדברי קבלה, (עין חוספות (ע"ז דף ג"ב ע"ה ד"ה חכ"ה), דאע"ג דדברי קבלה הן עד דלחא דוד נמרה נחירי לן ונחא דוד ואסמכתא חקרא), ודחה דבריהם ומסיק בשם החוספות דאכילה ודאי אסירה דבר חורה, דנמחי דכחוב בקרא בכדיח מקשינן לה, אבל בהנאה שרי, ולאכילה איתקש ולא להנאה ורבנן הוא דאסור ע"ב, ושסע דלפי דעב זו לוכא איסור הנאה מן החורה אפילו בדבר שטומד להנאה.

ודברי מבוחר בדברי החוספות וברשב"א, שדנין צמה דחני בחוספותה דהמקדש ציין נפך ובטורות לטובין חייב מקדשת, והרי טורות שומדין להנאה, ושם מיה דכל חופן לא נאסר בהנאה מן החורה, ואשילו אי נמא דחקרובת בוי בכלל לא ידבק (כדמשמע בגמרא), מכל מקום מויאכלו זכחי מחיס ולפינן לה, ודלא כמו שכתב בדח וכלכך, דקרא דלא ידבק מיימי בהנאה ע"ב, ועוד לדבריו לא כועיל כלום במה שכתב לחדש ולחלק, דברי לא ידבק משמע איסור הנאה אשילו בדבר שטומד לאכילה, (וכן מה שכתב בדעת הרמב"ן דלא סבירא ליה דכוי בכלל לא ידבק, מנא ליה דאסור בהנאה מן החורה (כמפורש בדברי הרמב"ן), הנה פקוס דסבירא ניה כהנא בחוספות דדמי למח לגמרי לענין איסור הנאה, ועוד הרי הרמב"ן לשיטתו (ס"ט)

בענין חשש ע"ז בשער פאה נכרית

וכל הספק בין שגשג או בשמיטה ע"כ, דברים הללו לא ניהם לכיחול כלל דאין שום מקור בקרא או בראשונים לחלק כזה, וגם כוח נגד הסברה וברור.

ובנוי דושי"ת ובע"ס

חיים יוסף דוד ווייס

ובפירוש נמי לא כתיב ביה אכילה מדאורייתא חלא בדברי קבלה ויחלנו זמני מחים עכ"ל, ופשוט דדעת התוספות בזה (וכן בחולין דף י"ג ע"ב ונדף ע"ז ע"ה ד"ה חלא ובטבוח זרע דף ל"ב ע"ב ד"ה והיולא) דאיתקש למח לגמרי, וטוב הוי איסור הנאח דחקרונה בכלל לא ידבק, (כדמשמע בגמרא ע"ז דף י"ב שם, או הלכחא גמירי לב כמו שכתבו התוספות נדף י"ב כר"ל), וכיון דנקרא לא כתיב אכילה לוקה שלא בדרך הנאח, (ובאמת גם בדעת הרמב"ם מוכח דסבירא ליה דלוקה שלא בדרך הנאח, דכרי כתב (שם בע"ז) דהמובל כל שהוא לוקה, ועל כרחי טעמא דאין גריד שיפור אכילה משום דלא אסיק קרא בלשון אכילה (כמו שכתבו התוספות), ובכלל לא ידבק צידך מאומה אפילו בלשון, ואם כן דמי לכלאי הערם דלוקה שלא בדרך הנאח, וזה דונח הרמב"ם דפתח באיסור הנאח וסיים באיסור אכילה כל שהוא, דלא הוי בכלל אכילה חלא בכלל הנאח, ואשמעינן דלוקה שלא בדרך הנאח, וכל זה דלא כמו שכתב דת והלכה כר"ל).

וזהו שכתב דע"ז דכריו מיושג כל דאמרין ביצמות (דף ק"ג ע"ב) דסודל הקרובה ע"ז פסולה, דמשמע דכיוני מן התורה ע"כ, אחרי משמעות יש בזה דסודל מן התורה, (אם כוננו לגמרא ריש סוכה דנדרבנן חני תקנתא, הרי בחקרונה ליכא תקנתא דאין לה ביטול), ומה שכתב ראובן מדלח מקשה בגמרא (חולין דף קע"ו) אחרי הקרובה ע"ז מותר בהנאה ולא הוי בכלל לא חלכל כל חוטבה, דמשמע מינה דלכולי עלמא איסור בהנאה כשעומד להנאה ע"כ, לא הוהיל גלום, דאכתי תקשי בגמרא דדבר שצומח לאכול ליוחסר, כמו בגמרא וחלש שצומח לאכילה ואסור בהנאה מן התורה, חלא מכל לויכא למשמע מינה מידי, (ונראה דלדעת זו כיון דאסיק קרא בלשון אכילה (שליש בלשון לא), שמש מינה אכילה דוקא ולא הנאה, דהכי הלכחא גמירי), ומה שכתב מקבין מגמרא (ע"ז דף ל"ד) דמוכח דאיסור הנאה דחקרונה בכלל לא ידבק ע"כ, על כרחי אסתכחא בעלמא הוא (כמו שצ"ל לדעת הרמב"ם), ומה שהקשה מגמרא פסחים (דף כ"ז ע"ה) דמוכח לכדיח דאיסור בהנאה מן התורה, לא קשה מידי, דקושיא בגמרא לרבי יבוסה בן צהירא דסבירא ליה דאיתקש למח לגמרי אף לענין עוממח (עמודה א"כ ל"ב ע"ב) וכל שכן איסור הנאה, עיר"ש בחושפות וק"ל, ומה שכתב דת והלכה לחלק דמח שניסך מחש לכרע איסור בהנאה מן התורה,

בַּעֲנִין הַנִּ"ל, עַל שְׂמֵגָלַיִם שֶׁם הַשְּׁעָרוֹת לַע"ז

טעם לאסור, די מכל מקום כיון שמיטות איזו חקירות
לפניה, וחושים שמהלכ זכניהו למטה, חשים שפון
על מנה לחסו נגלחים משלמים חסור, ונשם רש"י
בחנו גם כן שהקדמות הכן חקירות לפי"ן וחסורין
וכו' ע"ל, (ועיין חסמות שם נשם רש"י דלא נאמר,
שחין מביאין לעולם כי חס לשמים ולכומרים), אך
כרענעל בחז דנהו ברוב המקומות לכחיד, וכן כחז
להלכ ונשם הר"ח, וז"ל ומה שמיטות חותן נשם ע"ז
איזו בדרך חקירות כלל, אלא כמי שוהן לה שרם
לכומרים, וכן פסק בעור (סימן קל"ע), אך נאחסי
במוב דשומר נפשו ירחק מהם ע"כ.

אך כל זה בכתבות שטוּלָה בו מקריביוֹם צָנִים, לְדַמּוֹת
כִּרְאָשׁ וּרְגֵלֵי וּבַעֲזָר גַּחֲסָר כְּלֵי שְׂבִירָה כֻּלָּם אֲבָל
בַּשְּׂכָרוֹת מִשּׁוּם דְּלֻכוֹתָן מִלֹּא עֵלֶם הַבְּהֵמָה לִפְנֵי יְיָ
חֵיבָה כְּלוֹם (וּבְצֵר נִתְבָּרַר בַּחֲשׂוֹבָה לְעֵקֶל (אוֹת ח' שְׂעִיף
(ג') דַּעַת הַרְיִי וְרִיחַ הַרְיִי רִיחַ הַחֹסֶפֶת לְרִישׁ וּבְרִישָׁתָהּ
לְחֵץ בַּכְּתוּבֹת שֶׁמִּיָּתֵין לִפְנֵיהֶם לֵשׁ כִּקְרָעָה לֹא גַחֲסָר).

2

כשנגלהים על מצב להשליך לפני ע"ז

אמנם בחזון שמים כגילוח נעם על דעת לשלבים
למדן ונחבון לכך, חז בחזו לסוגיה דפרישיו

ענבים שצָרָן מחמלֵךְ לֶכֶךְ, (חללֵךְ דְּבִרְדּוֹן דִּינָן דְּשִׁיקָר
הַחֲנִיגָה לְהַנְלִיחִים שְׁמוֹכְרִין בְּשַׁעֲרוֹת, דְּמִי לִבְכּוֹרוֹת דְּמוֹחֵר
מִשִּׁיקָר דִּינָן לְרוֹב רֵאשׁוֹנִים, וְכֵן פֶּסֶק מִחֲמַד (פְּסִיף
ח') שֶׁבְּכַרְוֹת מוֹתְרִין), וְהַגֵּב כֶּכֶר בִּיאֲרֵנוּ דַּעַח רוֹב
רֵאשׁוֹנִים דְּדוֹקָא בְּטוֹבֵד כְּאוֹתֵךְ בִּצִּירֵךְ גֵּאֶסֶר, וְהָף לִמֵּה
דְּמִשְׁמַע בְּרִשְׁבָּא וְנִרְיֵצְבָא רְחוּלָקִים צוֹב, בִּינְיוּ דְּוֹקָא
בְּסִירוֹת דְּדִמִּי לְבִיכּוֹרִים, עֵינִן בַּחֲשׁוֹבָה לְעִיל (אוֹת כ'),
וְאִם כֵּן יֵשׁ לְהַחֲרִיךְ בְּשַׁעֲרֵךְ, שְׁלִין כְּהֵם עֵינִן כֹּזֵב, אִךְ
הַשְׁבִּתִּי דְּאוּלֵי מִחֲמַד שְׁשַׁעֲרֵךְ נִזִּיר שׁוֹרְפִין חֲתֵךְ כְּדוֹד,
וְהַגֵּב דִּלֵּךְ שִׁיךְ רַק בְּחִיר וְלֵךְ בְּשַׁעֲרֵךְ לִיגְשֵׁי, אוּלֵי וְהַגֵּב
לְכַפֵּין עֲבוֹרָה פְּנוּם, דְּבִיכּוֹרִים דְּמִי לֵךְ מִינְיוּ חֵלֵךְ
בְּזִמְנִים מִיּוֹחֲדִים (פֶּד מְנוּכָה) וְצִאָחוֹן שְׁבִיעֲרוֹ חֲתֵלֵךְ,
וְצַשְׁעֵר נִזִּיר לִין הַבֵּאֵל חֵלֵךְ כְּשִׁנִּילָה בְּפְנוּם, אִי נִמִּי
לְשִׁיעַת הַחוֹסֶסוֹת אִף בִּירוּשָׁלַם (נִזִּיר דָּף מ"ב פ"ב ד"ה
לֵךְ), אִךְ לְשִׁיעַת הַרְמַגִּים (בְּפ"ח מְהִלְכוֹת נִזִּיר כ"ב)
חֲפִילוֹ מוֹחֵן לִירוּשָׁלַם, וְנִלְע"ד מְקוֹרוֹ מִכְחוֹסְתָּח (פ"ב
דְּמִכּוֹת) שֶׁכְּרוֹלָה שׁוֹלָה מִסִּיר מִקְנֵשׁ, וְכִכֵּס הֵן מִדְּזוֹלַם
בְּפִלּוּגָתָהּ אִתֵּךְ טוֹב עֵלֵךְ בְּדַעְתִּי דְּאוּלֵי כֹכֵל זֶחֶךְ יֵשׁ
לְדַמּוֹת שַׁעֲרֵךְ דְּנָדוֹן דִּינָן לְשַׁעֲרֵךְ נִזִּיר לְכוּלֵי שְׁלֵמָה, דְּכִמִּי
נִזִּיר שְׁנִילָה טָבִיב לְמָקוֹם הַמְקֻדָּשׁ מִכְּנִיסִין הַשְּׁכָרוֹס

לכבוד הרבנים הגאונים
מהר"ר יהודה סילבמן שליט"א
ומהר"ר משה שאול קליין שליט"א
ורשבי"ם על מדרן בעיר בני ברק ת"י

אחד עשר

בגדון לבנין ששם מגלחין השערות לעי'.
ובשישכנו בצורתא היה המדובר אם בנין זה
נחשב לבנין של עי'. ואז יש לזון אם נאסרו
השערות כתקדושת עי'. או נאמר שהבנין
אינו של עי', ומסתמא גילוח שערותיהם אינו
בכלל תקדושת. רק ניוול שמגולחים עצמן עי'
סילוק השערות, וכדמצינו בגמרא (יבמות דף
מ"ח ע"א) לענין יפת תואר, ואין בזה תבא.
(ולענין נזירות נזיר דף י"ח ע"ב).

וזהו כפי שביארו לנו הבודשין בהם שבתך בבני חן
 שום פסילים וסום זכר של ע"ז אך הקוק צמות
 של כוחל בבני חמונה של ע"ז שלבם, וכל בן יש לעיין
 אם חמונה זו תעשה שבתך ייחש בבני של ע"ז

✱

אם בן התגלחת הרי בית ע"ז

תשובה: לכאורכ היות שאין פושין שום עבודה ושום חקרוכת צביון זכ, אין הציון נחשב ללכנין ע"י, ואם שהתמונה מצומצ, כרי וכרי שיקבע ע"י על פתח ביתו לא יגרס לו איסור כניסה, דאף כל סוף בית זכ לא נקבע לעבודה, אך יש לומר דאם הגילוח והשלכת השערות הוא העבודה, שברי צלון לשם כדי לגלח בידוש, ואם שאין מקריבין מה השערות על מזבח להקטרה, (לפי המומחים שכתבו שאין יודעין מזה כלום), אולי השלכת השער שם חלה נחשבת להקדשה, ולהבדיל חלפי הבדלות מליוו כחלי גוואל בעבודה פנים דרשם הקדשה מקדש, עיין בחוספיה (זכמים דף י"ד ע"א ד"כ ה"ה), ונמלא דחלוי הכ נכר, דאם כגילוח נחשב לעבודה, גם הציון לבית ע"י ייחשב.

כשמניחין לפני ע"ז לטובת הגלחים

וְיִי"ל כַּדְשָׁם (פְּנוּדָה זָרֵךְ דִּף רַם דִּי' וְאוֹתָן כְּכֹרֹת),
וְאוֹתָן כְּכֹרֹת שְׁלוֹקְמִין מִן הַשּׁוֹק וּמִקְרִידִין אֹתָן
לְמִי כְּעִז וְכו', וְכַחַד רִבּוּן הַרֵב לִדְ וְרִי' זֶל הַיֵּכ
אוֹתָם שְׁלִין הַכְּכֹרֹת חֲקִירֹת, לְפִי שְׁלִין מַחְכּוּמִים אֵלָּה
לְתַחַם לְגַלְחִים (אֲ"ה וְכו' כַּחַד כְּמַסְסָּה) וְכו', וְיֵשׁ

בענין הנ"ל, על שמגדלים שם השערות דע"ז

הנ"ל בזה).

(לחמה הדוד), בלא הגילום שם נעשה סמך לנית עבודתם, ובגם דשער נזיר חינו בכלל חקירות, מכל מקום לא גרם מניכורם.

ג

איזה כונה מחשיב חשבויה לתקרות

וחנה מלתי אמורס, דיש לחלק בין אם העבודה היא סילוק השער, ואין השערות בכלל הכלה רק בכלל סילוק, ונמצא שאין כאן חקירות כלל, או שיש להם ענין להביא השערות אל הע"ז, ואז יש לדון אם לתקרות יחשב.

וחסברא נוחת, דמכיון דבמקומות שמיצחק חקירות לע"ז (כגון שמים ושאר דורות), יש פסילים בחור הצנינים, ואליהם נושאים הם משליכים, ובכיון הגילום אין שום פסל, ומה עוד שדרכם מכם מגלחים בחור צמי מלון שגסצובה, בלחץ דעת נוסף שאין ענין הגילום מיוחס לעבודה ואין זה אלא לסילוק וניוול, (ואף אין עלם בניוול בכלל העבודה, שהרי אין עושין זאת בפניה, ולא דמי לפסול ומקולים), וז"ל הרשב"א (בד"ה מחזיקין), שאינה נקרא חקירות אלא דבר שחוזרין בחוקי הע"ז שלהם שהיא חפלה בכך, צוריקתן לפניה או כעמדתן לפניה, כגון אבני מקולים וכו' עכ"ל.

ואפ"ל אח"ל שגלחים במקומו דוקא שיהיו בכלל הודאה לע"ז, כל שלא בוצע לתקירות אלא לדורון בעלמא מותר ואין לר"ך ביטול כלל, וז"ל הרשב"א (בד"ה מחזיקין), אכל הכלים והמפות אינם חקירות שחבה הע"ז חפוצה בגופן של מעות ושל כלים, אלא שבמעות בן נדרים ונדבות ליקח מכם נדכי פ"ג, ומשום נדרי ע"ז אינם נאסרין לפי שאין בקדש לע"ז, והכלים הרי אינם אלא לנוי, בלכך כיון שאינם פומרים דרך נוי אינם נאסרים, שאין בניוים אסורין אלא בשמזמין דרך נוי וכו' פכ"ל, ופיין עוד מה שכתב הרמב"ן לגבי נדבות דאיין אלא לנוי, וז"ל במחירי (ע"ז דף מ"ד ע"ב ד"ה מה), ואין שום דבר נאסר מלד ע"ז אלא בלחץ משלשה דרכים, או שיהיה הוא עלמו נעבד, או שיהא קרוג לנעבד, וקרקע אין בו משום חקירות, או משמשי הנעבד, וכל שאינו משלש אלה נהנין, ובלבד שלא בעונה נומרי ע"ז וכו' עכ"ל.

ולפי השמועה מגלחין השער בכוח שאין בו פסילים, ורק יש ע"ז חקוקה בצד החוץ של הכנין, וכל כן יש (בכ"ה) אם חקוקה זה ע"ז ממש, או רק תמונה ממנה, (ב) ואח"ל שהיא ע"ז ממש, יש לשיין אם זה

חבאת שער לפני ע"ז לא דמי לעבודה בנים

אך כל זה אינו, כיון דאין במחשבתו בגילום השער לשורפו, ולא דמי לסירות שצדן מחלחל לשם הבאח כמו ציורים, כמו שכתב הרשב"א, וגם לא דמי כלל לכירות דכתב הרשב"א דנחשך על ידי הלישע לשם כבחה, דכירות הוא דבר הקרנ אלא שנים ממש (ולדעת הר"ש אין לר"ך ענין זכיחה כלל), אבל שערות לכל כיוחר הוי כציורים שיש בו פנין בפניה, ולא נאסר (אף לדעת הרשב"א) אלא אם כן נחלש על דעת להקרינו כמו שטובין בו בפנים דכיוון שריפס וק"ל, וכו' נחבחר דעת רוב ראשונים דנפיקן שיעבדו ע"ז נפיקה השכירה, וכדמוכח בדבריהם לענין כפרות, וכן כתבו רש"י הר"ח וכו' עכ"ל אף לענין סירות, ובאמור.

בשערשין ככתב בלי שיבין כונה מיוחדת

וצ"ל דאפי' אח"ל שטנורתן בפנים בגילום, מי יומר שזה כונה כל הכלים לשם, ומסחמא רובא דרובא מהכלים לחזקין מעשי אצחיהם בידיהם, עיין בגמרא (חולין דף י"ג ע"ב וכתובות דף פ"ג ע"ב) ועיין בשו"ת מהר"ם אור זרוע סימן קכ"ב, בלי להשיב מחשבות וכוונות, ואינם יודעים שימנים לשמאלם ובהם רבה בלחץ שכוללים כללן לעצם שערט להגלוחם, וכבר חסיקנה כמעט לכל הראשונים, כל שלא נחזקין בצניחין שטנור הע"ז בכך, לא נאסר, (ולדעת הרמב"ן והר"ח הר"ח וכו' עכ"ל) אפילו נשפדו בכלור נקטין כרבי יוחנן דלא נאסר, ואפי"ג דבפירות מודכ רבי יוחנן דנאסר (להריענ"א מדרבנן, ולר"ן מן הסוד), כיוון דקא נאסר דכבחה סירות דמי לצוירות, משא"כ בשערות לא מצינו הגהה כחם נחקרש וכו'.

בענין זה מחשב וזה עובד

וי"ש לחקור באופן שכתבנו נחזקין לעבד בכך, ובמגלה לא נחזקין, לפי מה שכתב בחידושי חלמידי רבינו יונה (לפני חיהור ממות) דזה תחשב וזה עובד לא אמרינן, ואם יש לומר דבזה כדן בזה, אף יש לחלק, דקיימא לן דליקא נס בן בכלל מסייב, (ועיין בגקודות הכסף י"ד סימן קל"ח בזה), ושמה אבני לים מחשבתו (ועיין עוד לכלן בסוף החשובה הנקרא "עוד בשנין

בענין חג"ל, על שמגלחים שם השערות לע"ז

מקרי לפני ע"ז, ועל כן מה שפוסקים שם מסתמך
חינו לשם הקרובת, וכדליתא בגמרא דליתא חסיד
אלא מה שגמלא לפניו מן הקלקליו.

(ב) ואפילו אם כוננם לשם עבודת וחקרונת, כשלין
עובדים בבית ע"ז (כר"ל חו"ג ג') יש לדון ולא
חשיב כעין פנים, דמאחר שאינו חלל כעין זכירה
לר"ך לפניו דוקא כמו בפנים, וכלשון הגמרא שיצר
מקל לפניו, (ולא דמי לעובדים, דלכסוף מקריבים
לפניה, ובוד דמיון לזיכורים שאלו מענינים).

(ו) ואפילו אם היו נוחנים לפניה חכש, (או נמי דניחוש
דלא בעינן בשמים), כיון והאידנא מגלחין על דעת
לסלק מיד וליחנס להכימרים שמוקדן לחוץ, לא
חשיב הקרובת, כמו שכתבו הראשונים לענין כפרות
בזמן הזה, וכמו שפסק במהצב.

(ז) ואפילו אם נוחנים לפניו לשם הקרובת, (או דניחוש
לדעת כדש"ח דכל שמוחין לפניו חש"ג דמגלין
מיד נאמר), כיון דלין כוננם לעבוד בפנים בגילוח
חלל מגלחין על דעת להניחו אחר כך, לטולס לא
נאמר כזה דלא חשיב כעין פנים כלל, וכמו שכתבו
הראשונים בצדן מהחלל לכן, (דבעינן שיסבד
הע"ז בבצירה), ובמבואר בגמרא דלין מחשנין
מעבדו לעבדו חלל בשמי מצודות.

(ח) ואפילו אם נחמיר וניחוש למשמעות כדש"ח
דבענינים שכלן על דעת להביאם שני, ביינו דוקא
בסירות דדמי לזיכורים שמוחין בפנים לפניו כ',
ובן כפירות שכן קרבין חלל מזבח.

(ט) ואפילו אם כיב כוננם לעבוד בפנים בגילוח, אם
לין מביחין השערות לפניו (כר"ל חו"ג ג' וד'), לא
כוי בשערות בכלל הקרובת, (ולא דמי לשחית
שעיקר הקרובת וכעבודה פנים ממס), ואפילו אי
כוננם בגילוח לשם עבודת וחקרונת, כל שאין בגילוח
בבית ע"ז יש לדון דלא חשיב כעין פנים (כר"ל חו"ג
ה'), (ואפילו אם מביחין בשערות אחר כך לפניו,
יש לומר דלא חשיב כעין פנים חלל כשעלם העבודה
לפניה) (כמו נשיב מקל לפניו), ולא דמי לפרכילי
ענבים, דדמי לזיכורים, כדחנן דבר שכינול בו קרב
על נבי המזבח וכו'.

(י) ואפילו אם כיו מגלחין לפניו ממש (או דנגקע
דלין לר"ך לפניו), מסתמך חין כוננם לחקרונת
בשערות חלל לטול פנים, דוגמא לטוב שכתב הרמב"ן
בבי נרות דלין נאסרים מדין הקרובת (שע"נ

וקרא לפני ע"ז, מכיון שאינו בפנים, ועב"ש לחין הקלקליו
דמיל, וקיימא לן (סימן קכ"ט סעיף ה') דחין זה נחשב
כנפשו ע"ז, ומסתמך חין הקרינת שם כלל.

ד

בשומקטירין מקצת השערות

ובאופן שמקטירין חלק מהשער, יש לדון אם כשאר
נחשב כזכרים, וכמו שכתבו הראשונים (בזבח
בחשובה דלגול חו"ג ד'), אלוס בני מילי בבשר מחוזה
בכמה, אי נמי דם מבהמס ז', כמו שכתבו החוספוח
(חולין דף ל"ט ע"ב ד"ס מקום, דאוסר כל הדם, ודמי
שם דלין הבשר נאסר מחמת הדם, ובגמרא שם מבואר
דלין הקטרת חלבה אוסר הבמהמס), ואי נמי כשלוקח
קומץ מגלי, באופן שכלי מלך כל מה שכתבו, אך
בלקוחת קלח שער מניה אשר שם נמלא שער ממאות
ואלפי אנשים, מכיבי יחתי שיהשב הנשאר שיריב, וכי
בבית מלך בשער, ולא מלינו לירוף כזה, (אלא בחשט
חמץ, כשיש סירורים עמומים מבצית, שמה יכבדס יחז,
עיין בגמרא פסחים דף מ"ב ע"ב), ומלכר שלא נשמע
שמקטירין השער כלל.

ופשוט דמי שרואה להחמיר על פנמו רשאי, אך
להורות חיפור בשום כל כך ספיקות בדבר,
כרי זה מן המחמירים.

ה

ולעולם הדברים למעשה נדון דידן, יש כמה דברים
להקל (וחלוי במציאות הדברים).

(א) כל הנדון באיסור דרבנן לדעת החוספוח (הובא
גדשכ"א), דמן החורב ליכא בתקדושת איסור הנאה
כלל.

(ב) ואף לרוב הראשונים דבאיסור מן החורה, מכל
מקום כן החורב בעל ברוב השערות (שלין
חקרונת).

(ג) ואף מדרבנן נדון דידן מסתמך חין כוננם לשם
חקרונת כלל אם במקום שמגלחין ומציחים בשערות
לינו בית ע"ז, ולא חשיב חקרונת חלל ככמו פרכלי
ענבים, שכלן מהחלה על דעת להביאן אחר כך
לפניה לשם חקרונת, (ואף מקריבו כסוף לפניו,
כמו שכתב הרמב"ם), וכדקחתי במחניתין מלא
ברחש.

(ד) ואפילו אם כיב מקום המגלח נחשב בית ע"ז, לא

בענין הנ"ל, על שמגלהים שם השערות לע"ז

דעם זכור ליט עושי'ן.

(יב) ואקילו אי נחוש דכיו בכלל זכות לשם הקטרה, אם
 אינם מוילדים צפה בהחלטה לשם הקטרה, (למה
 מוסקים אינו הקרובה דכעין שנים מדין דמחשבין
 מעשורם לעשורם, דאין מחשבת סיגול אלא צפה.

(יט) ואמרו לו הם היו מנלחין בדיבור לשם הקדושה, (שלי)
עושים למעשה כדל אחי יי, או נחוש למע דמשמע
ברמזים דשיגול בתחשבה, כרי דמא כדל"ה (וכן)
ססק כד"ך) דכפ"י לא מהני תחשבה שמיטה על
דמא סלאחר יורוק דמא (שם ע"ג, לאסרו כדל"ה).

דגמרת נלבי לשלוח שליח מיוחד לסס, וסוף דניל
בפדיותה בוד, ויוכל לזרז עממם ולחפור
על עבודתם ועל חסכונים, בחסן שיטת דבר ברור.

דחמקירות סן בולסלי:

(ח) הסמל ההקוק על הבגין מבחין, אם זה סמל (שמועדין
(ז) חן תמונה.

(ב) אים מקטורין מכשטער.

(ג) אם מכוונים לסילוק צמר (ולנוויל), אז להקדשה.

(ד) אם הנוזלים או הכגוזים מכונים למזודה נספה
נזירה, (ואם יש להם מכתבים שטובים למשוחם את
או דיבורים, כגון (שם ט"ז).

(כ) אם עליהם לגזור במקום מיוחד.

(ו) חזרה מהחזק הביטחון, ואם אפשר להציל בלי חסמורה

אם יש איזה פצולה שבושין, הן מחסלות

(ח) הם כצמים ודעים שמוצרים כשערות.

הם יש שכן אחת כמה שהמורהים מכחישים שהשער
כל מבחי ס"ל

(מי מקבל הרצת.

(יא) איך מוילאזט דער פשע, ואס (כבומרים) מכינים
דעם צוראג צו זיין און נישט צו ווערן געפירט.

(י) אם מניחים הספר במקום לזרוק לאשפה, חי טיפ
מיוחד בנתיב, או שבו לזרוק, או שבו הקרבה.

(יג) אם יש בינוי לשער זה, בין אם נילחו שם או נמקו
לחם.

(יד) אם גוזאים בלופן מיוחד.

מזל חם צריכים לנדוד לשני ממגדלים השער.

(מ) נמכר משה ליהודה בן נחמיה.

דבולקמן ז"ל היא שכורמן), מביא דאין עושין לשם
הקדושת חלה לנוי, (ובמה שכתב הרשב"א לענין
מכות וכלום, שהין ט"ז הפליג בנוסח של מכות
וכלום).

(יא) יאסילו את כוח המהפכנים כשעת הביטוח לשם
מבוצה הקדושה, כדי שיעזבו שהעובד גדולו (שכח
המגלה) יוכן כן, דהא מהפכני חזק עומד לא אמרין.

(יב) ואפילו אם נחוש שבמלחמה טובדין לטויה כפלי
הגילוח לשם תקרובת, טעם ברמב"ן וברמ"ה
וכרמ"ה ובריטב"א דקיימא לן ברבי יוחנן דלא
נאסר בכך, (אפילו כשזכר דרך עבודתה), ויש לזרף
דעתם הגדולה בסיוף להיחר כל ספק.

(יב) ואלף אלף נחמיר כשומה כראב"ד (שיעור ויחזקה)
דחקרובת (עיין למיל אות נ"ד ר' וי"ח, ד"ס וי"ח)
לזה הוי לשם חקרבנות כלל) שאינו כעין שנים אסור
אנא ד"ס לו כיעול, (או נחוש למכר שכתב בריטנ"ל
בדעת הרמב"ם דמה שהוא למכר הוי כעלל מ"י, או
כמו שכתב בשער הכהלך ד"ס בזה משום איסור
חקרבנות ומכתי כיעול, וניחוש דהוי למכר עיין
למיל אות ד"א, ופ"ן להלן אות וי"ד), כרי נקטינן
בשיעור הר"ן למנין הוי והשמיטין דמכירתו לישראל
היינו ביטולו.

(יד) ואף אם נחוש לשיטת החוססות דלמ"ד פ"ז לא בעלה במהירותו הוא כדין (לענין חשמישין, י"ט לפרק שיטת הרמב"ם דאף ש"ז בעלה במהרה לישראל.

(טו) ואף אם נשמור כלעת בלתי"ס דכל מה שנמלא
לפניה חסור משום חקדוזה (כמי שפירסו הב"י
ובב"מ ובש"ד), היינו דוקא משום דחיישין שמה
ניסך נקלטה לו והקטיר מקלתו לו כשין זניחה
וכשין זריקה, (בדל"ה פשוט בנמלא ובלתי"ס גבי
זרק מקל דלא הוי בכלל חקדוזה), משא"כ כגדון
דידן שטין מקטירין כלום, ועוד דכגדון דידן אינו
לפני כ"ז (כדלעיל אהר ד').

(ט) ואמרו להם היו מקטירין איזה ספרות, לא נאסרו
הההן שאר השטרות שבגין (שלא נחלסו על מה
לקטיר) משום שריים, ואל ומומר מהקטיר הלכך
ללא נאסר הכהמה צד בואיחא גמרא.

(ח) ואמרו אה כיו במנולמים טומין ותולשין על דמא
(להקטירן) (פפ"י מנהג שביב משנים קדמוניות),
מחנה דכחונתו אין כהמדין מקטירין חלה מוכרין,
לא כיו בגילוח לשם הקטרה, דכל מה שטושין על

סימן

בענין הגי'ל, על שמגלחים שם השערות לע"ז

(י) למה גוזזים שם דוקא.

(יח) מי יכול לביות ספר, ואם יש לימוד על זה.

וכנני דו"ט"ח וכט"ס

חיים יוסף דוד ווייס

סיכום

עוד בענין הנ"ל

ומצויים לו דברי מכלל, משא"כ בבנין ההגלחה, ובנין זה נבנה עבור גילוח (שמלפנים היו מלחים בסיכות ציח הע"ז, ומחמת שנתרבו הצאים החליטו לבנות בית מיוחד).

ובבית ע"ז נמצאים כלים גדולים שקרין הוגדלו, ובהם מניחים זהב ואבנים יקרות וכספים לדורון, ואף בתוך הבנין של ההגלחה יש כלים (עבור הכלים להגלחה) שיטחו בו חסדים יקרי ערך (זהב וכו'), אך נדבות של מאכלים מניחים רק בעלם חדר הפ"ז סמוך להפסולים, ויש מבאגסים שאחר שהגלחו נכנסים לחדר זה, אך רובם אינם נכנסים, אלא יוצאים ומתרחצים ונכנסים לבית ע"ז בגדול, ויש לזין שהנכנסים לבנין ההגלחה הולכים יחד, שוב בימין למקום קדום אללם, ויש שהולכים כך בכל הכניסה מחמת טיפוף זה, אך בהליכה יחד יש גם ענין של כבוד, (ובנין שהיו נכנסים ללכת יחד אף באמצע הטיה, בשעצרו בית של איזה עשיר).

והנה כבית ההגלחה יש עוד שני בלי קיבול הוגדלו, בכל קומה עבור השעה, ומקנאים השמר מן הרפס ומוניחים בתוך הכלי, וחיפף לוקחים בשקים להניחם וכו' וכו', (בשערות הם רביצים מהמח שחוצים כל השערות של ראש המהגלחים לפני הגילוח), אף מניחים השערות המקומות בגרדשים, כמו מבחי מלון וברומה, (שם צאים הספרים ללנה כל מי שיראה, ולוקחים שבר מל זה, ובחדר גילוח שם יש חמוכה של הע"ז חלוי בקור), הכל לבית ההגלחה הגדול (עבור הכיור והייבוש שם), ושערות אלו לא מניחים בכלי הוגדלי כלל.

והנה יש מהמהגלחים (אולי 5 או 10 אחוז מהם) שלוקחים אחס קצח מהשער (מן הגילוח שלהם, אולי 5 אחוז מהשער), ונכנסים לבית ע"ז הגדול ומניחים בכלי הוגדלי שם, ואף שערות אלו מוצאים בחזרה לבית הגלחה הגדול עבור הכיור והייבוש.

ולענין עבודת הגילוח, הספרים (שהם מהגרופים שכתובה זו, ומלפנים כל שנגע בהם ועמל, אלא שבכנים האחרונות דבר זה נאסר עפ"י הממשלה) אינם עושים שום חנוכה לשם עבודה, אך יש מהמהגלחים (לכרך 40 אחוז) שמזכירים שם הפ"ז בשעת הגילוח, ויש שאומרים שם כללם בלי חיתוך הדיבור.

בבקשת כמה רבנים השוכים שלחתי איש נאמן יר"ש דייקן בפלא, הוא ואשתי שהתגדרו הרבה במדינת הורו ומכירים האנשים ההם ואת שיחם, ומסדתי לי יותר מיעשרים שאלות ועזיתי לו שידרוק במקום הע"ז, (אך לא ליכנס, ולהרחיק מבית ע"ז ממש), ולבדר על איזה עבודות עושים בהגלחה ובשערות, איך מגלחים ומי המגלח ומקום הגילוח ומי בפרטי פרטים, וזה אשר חשיב.

א

הנצרך לרפואה או למנין או להסתחן או לישועה אחרת, נודר (לגזו) שערותיו עבור הע"ז, (ויש כזה ענין של הכוונה והשכלה), וכל מי שצידו לכא למקום משוקן זה, בא יבא או לפני שנתמלאו בקשותיו או אחר כך, וביניהם עשירים גדולים ואביונים, גזיזת שערות העשירים הוא בדרך כלל צבתי מלון שנכנו בסביבת מקום הע"ז, ובעניים צבית ההגלחה הגדול.

בדרך כלל לא נוהגים ליכנס לבית זה רק עבור הגלחה ולמקום ההגלחה, והשליה על ידי אחרת כחילו הוא רוצה לקנות שער חללם, כרצו לו כל הבנין.

בבנין זה מלחים, נוררים ואף מייבשים השערות, בנין זה נבנה כמה קומות, אך ההגלחה נעשית בשלש קומות האחרונות, וחלוי לפי העומס, (שמגלחין בין עשר לעשרים אלף איש ליום), ויש שם מארח איש שהם ספרים וזה אומנותם, האנשים נכנסים ויורדים לקומה מתחת לקרקע, וכשמחמלם מגלחים בקומה הקרקע, וכשמחמלם מגלחים בקומה שלמעלה הימנה, וממחמלים שעות ארוכות עד שוגישו הספרים אליהם, ויש עוד קומה מתחת לכל זה והיא של מרחצאות, שם נכנסים להרחקן אחר הגילוח, (יש גם אגם מים חוץ מהבנין ויש שרוחצים שם).

בבקר החילון (סמוך לבנין) יש ע"ז ענקית (כידוע), אך בתוך עגם הבנין לא יראה ולא ימצא שום פסל או חמוכה, חוץ במקום אחד, והוא כחדר קטן בגודל שלש על ארבע בער, שבהם צו מקומה שלמטה מן הקרקע, חדר זה נחשב להם לבית ע"ז, ואבאר.

אחר שהשליה שאל אושיב אין מספר, נולד כמה אחד צבית זה (שמגלחים בו) חיוו בית ע"ז, שצבית ע"ז יש בו פסל או פסולת, ועובדים או מתעללים שם

עוד בענין הג"ץ

אחת מלקיים ומלאחור, ויש הנקרא שער הוגרי (שהוא מחסרונם של כל השערות שזרקו בכלי זכ), ושער הוגרי עולה בערך חמש אחוז ממחיר של שער רעמי, וכמוכן שאי אפשר לזרז או לעכור צימד, בלשון שאין חשש הפירוש של שערות אלו (שהובאו מציד הע"י) עם שער רעמי.

ג

ויעל בקשת בגללן הדין מורכב ניסים קרלן בליש"א (גדר חס יש אופן להבחין או להגדיר איזה שערות באים מבית חיפונות, כדי שיהא אפשרות להסחרים למנוע השערות אלו, הנה קבלתי העותק ממכתב למשפחה רייסנר (המייצגים שערות) מהסחר בעיר מאדראס, וכותב שכל השערות שהוא פוסק בהם אינם באים ממקור הפומא, ובקשתי משלוח הלו לגדר חס יש שכן חמה בזה, מפני שלא האמנתי שהעכ"ס הזה נזכר מלקנות מחיצה מקום שיהיה, אך נחברר על ידי השליח שהלך אל הסחר הראשי של שערות בפ"ז (באמחלה כחילו הוא רונה לקנות), ובין הדברים במסל"ת, אמר לו על השקדן הזה שהוא הקדים בראשי שלו, ונמקיים מה שנאמר אשר פיהם דבר שוא וימינם יסין שקר.

ויעל נחברר להשלוח שכתבו חין מקור אחר לשערות עבור טאב נכרות, מכיון שאין גוזזין שערות (ארוכות) אלא לכבוד אמונתם לפ"י, והגם שיש מקור לשער ממה שאוססים צעירות, מהנשאר צמחירות ובדומה (כגון תורת, עיין בגמרא צבא מיעה דף ס"ח ע"ב), ועושים מזה מסחר, שערות אלו הם הפירוש מקסימים גדולים וקנים עם נשיר, בלשון שאי אפשר לשער מזה חסירות (של רעמי) כלל.

ובשרף נסגש השליח עם הסחר הלו, וכתחיל נשקר שלו, ובסוף הדין (בלי צושה) שקנה חשם, (אך בזה שגר חדש, שהוא מעליא רעמי משער הנה טעירות, ואמרתו שאשלה שליח לשם לראות הפלא הזה, ח"ך ממילא יש מאין).

ד

וצריך לדעת דגדון דידן מלמד הדון גחש חקירות, יש גדון חס מוחר לקנות השערות לפחחלה, לפי מה שכתב הס"ך (ביומן קמ"ג סק"ז), דאף דכמינן להקל בניה או במרחק של ע"י, כשאין עומדים לפניו לקנות ולהיות מהם בעובה, אפי"ם שהעובה היוצאת

יש לזין שהמחלטים צבטין בגדול ואף אותן שבוועל התחנות, אינם רואים שום פסילים, וכגם שחר הפ"ז כנ"ל נבנה באמלע הקומה, בלשון שהעומדים בלד הפחם לו היו יכולים לראות לפנים, אך חסילו המחלטים בקומה זו, אינם יכולים לראות הפסילים, שכן חוך חדר הפ"ז, ואף אותן המחלטים נגד הפחם אינם רואים הפסילים שבפנים, מפני שישנים ואחוריהם אל היכל טמא זה, (ואף אותם המחלטים נגד לך הפחם אינם רואים אותם, תחתם שהם נמוכים כלפי הפסילים שבפנים החדר ונמקום גבוה, מלגד דנעצדיתיבו טעירה, שהסכנים ממורדין מחד והם זריבים לאמן ידיהם צטירות, וכולם מכוסים באומנות).

ודע שמקצלים צמד מכירת השערות והפלו בערך הולך להוצאות העובדים שם ולהקומרים, וכן מחזיקים צמי וולוס ובתי ספר, ומחלקים גם לטנים, מחלי הפיגול שבוואו להפסילים מהלקים לכל המורחים בצאים לשם.

ויעל כן יש לדון על השער שמניחים לחוך הבית ע"י, ומניחין בחוך עלי הודעות ההוגרי, ועל השער שמניחים בכלי הודעות בציה החבלת, ופל שמחזירים שם ע"י שלהם בעת החבלת, ובה אחת.

ה

והגם ריש לדון על המחלטה משפס מסייג, וכדליתא לענין ניקף, יעוין נקודות הכסף (ביומן קל"ח), ואף דקיימא לן ריש בו ממש, לא מלינו פמסייע טובד מקרי, וידיאלי שדיח המפחצת חין בלן, שהספריס שוין השצירה, ושאלני ניקף זהוי גזירה בכחוצ, כמו שכתב הס"ך (שס), ואיסור מסייע הוא מדרבנן, בלשון ואי אפשר לומר שיהיה בכלל בלן מחלטה לכך, שטובה בלחזה בלידה.

ואף נחנים בכלי הוגרי, שהוא צמו קופה של (שליח) דקבא לפ"י שלהם, לא יגרס חקירות.

ולענין הבאה לבית ע"י, כבר כתבתי (בהשורה ח' אות ח') דפאס בנאח אינו כעין פכוח פנים, וכל שכן אלו שערות שמניחין בכלי שצבים החבלת, דאין מקום למסור אותן לחקירות.

יש לדעת שיש שער הנקרא רעמי (Remy), והוא שערות ארוכות על אשכ אחת שחלטה בפסם

הגילוח נעשה על ידי ספרים (שהם הגריצים שבאומתם), ולא על ידי כומרים.

ובכמה מקומות כגון בבתי כלון לעשירים (בשכר).

וכל הגילוח נעשה באופן שיוכשרו השערות למכירה עבור פאות.

וזה אומנות הגזירה (שרוחצים), וגוזזים הכל ביחד בפעם אחת, וקושרי השערות של כל אחד לחוד.

הגילוח בסביבה זו, לבקשה או להוראה.

אינן שום חכמה שעובדים העיר בעצם הגילוח.

המתגלח שמזכיר שם העיר, מטמא מתפלל או מתכוין לטובתו בשכר מכיר.

זהו אינן הוא הערשה מעשה הגזירה (ורק ססיע על ידי ישיבתו שם).

ואפילו את'ל שנתכוין לעבודתו, יש לומר שכונתו לשם עבודת נידול, ולא לשם תקרובת.

ואסילו במקום ספק שעובד אותה בעצם מעשה הגילוח, (וכגון שיש חשש שהספר נתכוין לעבוד לעיר בעצם הגזירה לשם תקרובת), יש לצדף

שיטת גדולי הראשונים (הרמב"ן) (הובא בר"ק), הרמ"ה, הרא"ח והריטב"א) שמחזיקין בשבירת מקל. מכיון דלא דמי לעבודת פנים, (עיין

בתשובה ראשונה אות ב' סעיף ג') וחגם דריעה זו לא הובא בשו"ע. יש לומר דמצטרף לספק ספיקא, עיין בשדי חמד (מערכת חס' כלל י"ח)

אף אין מקטירין השערות רק מנרבין אותן, ולא גרע מכסרות שנילושו עבור להביא לפני העיר. (שיש בהם מעשה שבירה) והניחם לפני

עיר ממש (כדמוכח בראשונים), דקיריל בשו"ע שמנתרין אף באכילה.

ואף עדיף מכסרות (דחמרי, דנאסרין בלי עבודת שבירה) שאין בשערות עבודת פנים, (ואם כן שרי אף לשיטת חדש"א שהכסרות אסורין.

ועוד דרוש שערות שהם שאנו דנין עליהם (Remy), אין באין לפני עיר כלל).

הגי'ל

ממנה הוא לכסטים, מכל מקום כינוי דלא היה מניע ריבוי זה לכס חס לא כל ימי ישראל זה שנהנו אסור ע"כ, ואם כן בלופן שאם כל ישראל ימנעו מללבוש ספר סלכס, אולי לא יכיר להם למי להמיר כל כך, ואם כן לכאורה אסור לקנות, ויש לומר דפאני כבא שאין קוויים מהכומרים בשלחם, וכיו דרמא (ונורס דגורס) כפלמא, ומכאן לודס שיטתיר גילולים מן הארץ ולכבוד שם יקר יתנו כנ"ל.

ה

וְזֹאת לְמוֹדַעַי, שכל מה שכתבתי הוא רק לסדר איסור תקרובת עיר, כדי להוציא דין חזק לאמיתו, על מי חסוסקים הראשונים ושו"ע וכו', ולא דנתי על ענין הליכה (לנשים) בפאה נכרית, ובדאי היה תיקון שלא ללכת בשערות אמיתיים, דמלבד חסוסקים המחמירים ואוסרים זאת, הרי נפרצו פרצות נוראות בזה, שהולכות ברחוב ובמקומות עבודה בפאות ארוכות וכדימוי לשער ממש, באופן שמכשילות הרואים אותן, והרחורי עבירה קשין מעבירה (יומא דף כ"ט ע"א) וגורמים ר"ל לעון החמור שבחמורות, כראיתא באהע"ז (סימן כ"ג סעיף א'), ומי שפירו לעורר ולמחות מחוייב לעשות כן.

ועיר בעה"ח כ"ד למטמנים תשס"ד

היים יוסף דוד ווייס

ג.ב. תשי"ח אתרונת ראיתי לחזק להציע צדדי האיסור והחיתור.

צדדי האיסור:

מתחילת הגידול עד התגלחת, הכל נעשה עבור העיר.

ובאים להתגלח סמוך נראה למקום העיר.

ומגדבים השערות לעיר.

ומתגלחין על מנת כן, והלכים יחד, ואף מחמירים שם העיר באמצע הגילוח.

ועל כן השערות נחשבות בקרבן לעיר ואסור בהנאה.

צדדי החיתור:

כדי שהדורון ייחשב לתקרובת, צריך שיעשה אחד מג' עבודות.

עצם הגילוח הגם דמי לשחיטה, מכל מקום בענין שהמעשה יהיה מעשה עבודה לעיר.

אם יש למנוע מלהשתמש בשיערו של

השתא דאחינו לחבי, דאין שיעורו אלו בכלל
תקדושתו יש לעיין אם יש למנוע ללבוש מאות
העשויות מהן. מחמת מאיסותא דע"ז.

א

אם על בעל נפש להחמיר

הנה הש"ך כחצ (סימן קל"ט סק"ג) בשם הב"ת דכל
בעל נפש יש לו להחמיר בדעת הרמב"ם דכל מה
שנכנס למקום שנודחת תקדושתו נכנס עי"ש, וכבר
נחמנו לעיל בהשגחה הסופוסקוס דדברים שאינם קרבים
למזבח ולא טעו משם שצורה, לכה"ס מהני לכו טיטול
(עין לעיל דברי הר"ט"ח דעת הרמב"ם דאסור משום
נוי), ומכירתו זו היא ביטול, אך בזה דין עדיף טפי,
דאין מביאין השערות לפניו כלל, ולא שייך לאסור מזד
הנחה לפניו, וגם מזד כחליטה לא נאסר כלל, מזה
דאין שיעורו באותה צורה, ועוד דברי אף לא נחלשו
על דעת להביאן לפניו, נמצא דאין כאן גילוח לשם
תקדושת כלל, ועוד דברי מנחם דברי הרמב"ם בפרקו
ענינים שבזמן מחלוקת לכך, דאם לא נכנסו לפניו מן
הקלקלן כרי אלו מותרין, לפי שזמן אינו נאסר משום
הקדושת, שאין מקריבין לה כחון עכ"ל.

ב

התנאים הקילו אף לעצמם

ומצינו בברי (עבודת זרה דף מ"ג ע"א) דברי אלעזר
הקפר דברי שמהא מצנח ועליה לזרע דרקון,
(שזה ע"ז ממש שכיו עובדיו, והמולאה וילוכה לים
המלח (במחיתין שם מ"ב ע"ג), ולא די שלא היתה
אלא אחר ששם נכרי בעל כרחו לכטלה, בגדיהם וועלה,
(עין פירש"י ד"ה מלא), ורבי חנינא פליג עליה, דכוב
ליכ ליטלה בלו ביטול כלל.

וצר אה עמא דמלח דכיו דק"ל כנמרא (סנהדרין
דף ס"ד ע"א) דבשל וזרע דפ"ז, לא ראו
חז"ל לגזור גזירה והרחקת המותרות על פי דין, והגם
שגזרו כיון נסך, ובנמרא (עבודת זרה דף מ"ב ע"א)
בזיר דלמא מגבה לה וכו' מכיל לה, סאני כחם
דאיכא חששא שיהיב מצינו נוסח (באוחו חפץ) שאסור
מחלוייתא.

וכבר מצינו בדור בתוך פ"ה שלח נחש הונחת
שנשע ע"ז, ואחר הביטול של חייו הניח
נכנס ממנו, כיון פירש"י (דף מ"ד ע"א ד"ה אלא

נושא), וגם נפחת מלכא של בני עמון שבויה ע"ז,
אחר הביטול היתה על ראשו כמקום חפולין, כדאיתא
בנמרא (ס"ג), וסיב לו לביחן שראוי למלכות עממת
שכולמח, ועיין בתוספות (שם ד"ה שבויה) שזה היה
גם גדול.

ואף רבן גמליאל הוה רוחן במרתן של פ"ז אפרודיטו
(שם ע"ג), מכיון שלא היה ענין של פדיון עי"ש,
וגדולה מזו מצינו לענין גינה ומרחץ, במאורי (דף מ"ד
ע"ג ד"ה מה) ח"ל, והנין וכו' ח"ס שנשע לטו פ"ז
ולכמפך אחרים המון עם להחליל שם לעבוד, ומה
שאמר וכו' דאלמא כל שבויה אסור, וזה בבית שלמו
שה"ז לחוכו, חלל גינה ומרחץ שסמוכין לה חיון בדין
זה עכ"ל, (ועיין עוד בעור (סימן קמ"ב ובבית הדין
ס"ג) בשם הרמב"ם דחילוי סכך שנועפים לפני פ"ז
מותר לישב בצילו, שיש בחוקי פדיון זה שלם לעבודה
באותה חילנות ונטיעתן זו היא מקדושתו, וזה אינו
נאסר דאין כעין פנים, הלכך מותר דעיקר קוהן משום
הקדושת עכ"ל, ואף בחולקים עם אינם חוסרים אלא
משום דהוה בכלל נוי טו"ש), ומכיון תיחי לגזור גזירה
וחומרות חדשות, (וכל שכן לאחרים), מה שלא מצינו
בנמרא ונפוסקים.

ג

להקדש או למצות

ואמנם מצינו בכלום של אחז ולנכח ראו מלפין
(שם דף ר"ב ע"ג), וכן בכלים ששימשו בבית

הניח, ובמשהחזיק לבר אצמו אסורין למצות, וכן במשחוח
לבהמס (שם דף מ"ז ע"א) דקרנו אסורין להנזרות,
דכיון דלאורך קרבן מאי, עיין פירש"י (שם ד"ה סוקר)
ועיין צמח"ס (נפ"ב מהלכות איסורי מצות כ"ז),
וצא"ח (סימן י"א סעיף ה') דלמאכ נמי מאי לכתחלה,
וכן נחה שפסד שנשחיתו מכלקתם לפני ע"ז, וכדאיתא
באר"ח (סימן קנ"ז סעיף י"א), ועי"ש במגן אברהם
(כ"ק ר"ז), וביו"ד (סימן קל"ט סעיף ג'), אך לכדיוע
שני כמו שכתב הרמ"א (אר"ח ס"ג) דמותר להשתמש
בהם, ועיין בשו"ת חזון נחום (ח"א סימן ש"ג אות
כ"ב, כובא לעיל במשובה א' אות א') שפלט במה
שכתב בהתם סוסר (אר"ח סימן מ"ב) דברי על יד
החכם, דפנים חדשות בלו לכאן, ובאר"ח מהרש"ם (ח"ד
סימן מ"ו) הקשה על זה דבנמרא (פ"ז דף מ"ז ע"ג)
חינעיה לכו אס יס ימינו לנעבד ונטיח דלא חינעיה.

אם יש למנוע מלהשתמש בשערות אלו

יחידת של סי מה שכתב בשורה אבני מילואים (סימן כ"ז) דלגני דין רבית הכנסת ספיקא דרבנן להקל

ובחזון נחמס הוכח דעת הרמב"ן דאף למנה לא מאוס, ועל כן בעוד זירופים יש להקל, (הגם דעת זו לא הובאה בש"ס), וז"ל שאין להחמיר מדיואל כלל, וזה שהחמיר חבא טליו דרבב פכ"ג וחמנס כל טלל הובא בבית ע"ז כבר כתב בדרכי תשובה (סימן קנ"ט ס"ק ל"ג) בשם ספר פרשת הכסף (על הרמב"ם) דמוחרין לגר חטובה ולגר שנת ולבית הכנסת, וכש"כ בית שלמה מלמדי (ח"א סימן ל') דאפילו בשםק אם הובא בבית חרופתם כלל שרי, וז"ל כיון דכל החוחרח להחמיר לענין מזה יוחר מלהדיוס הוא גטול דלא איכשיטא, ובדון דידן אפי' ידוע אם הובא חקרוכה ע"ז כלל, מותר מטפס ספק ספיקא, דמאז שמה לא הובא חקרוכה כלל, ואח"ל שהובא חקרוכה, כיון דנתבטל על ידי מכירה שמה נקטין להקל בנשיא דרוע לקיט, וש"כ אף למאזכ וקר, ודאי דיש להחיר כהפס ספיקא כמשורס בזבחים (דף ע"ד) וקר, מדברי המשנה למלך (ס"ח משנ"ס) מבוחר דמשפט פשיעא לוב דגס בע"ז מכני ספק ספיקא להחיר אף בדאורייתא וקר פכ"ג, וכל זה למאזכ, משא"כ להדיוס ולדבר הרעות, אין שום מקור להחמיר.

חיים יוסף דוד ווייס

היוצא לנו מהניל:

(א) אין שום מקור להשמר מללבוש שערות אלו.